

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 2

SAYI : 17

MAYIS 1963

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Düzenli bir kontrol başarı için şarttır	3
Meyve ve sebzeler için tatbik olunan önsögümme metodları	4 - 5
Dışarıdan sağlanacak teknik yardımalar da planlanıyor ve değerlendiriliyor	6
Potreler	7
Yurttan haberler	8 - 11
Nasıl bir kontrol?	12-13
Yemeklik zeytinyağı standarı	14-15
TSE haberleri	16-21
Can kurtaran yelekleri hakkında hazırlanan yeni Britanya standarı ...	23
ISO haberleri	24-25
Standardizasyon ve kooperatifler	27-28
Summary of Contents	29-32

ADAKALE SOKAK 27
ANKARA

31 Mayıs 1963 tarihinde basılmıştır.

MUTLU OLAYLAR

HÜRRİYET VE ANAYASA BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN

Bu ay içinde 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramını milletçe kutlamış bulunuyoruz.

STANDARD, sayın okuyucularına en samimi tebriklerini sunar.

★

SAYIN İNÖNÜ'NÜN KONUŞMASI

Türkiye Odalar Birliği'nin 15. Genel Kurul toplantısında Sayın İnönü önemli bir konuşma yapmıştır. Bu konuşma ile ilgili bir yorum yurttan haberler kısmında verilmiştir.

★

1963 TSE GENEL KURULU TOPLANDI

TSE'nin 1963 Genel Kurul'u 23 Mayıs günü toplandı. Bu toplantıda tartışılan konular ve hatiplerin konuşmaları, memleketimizin bu alanda tuttuğu yönü aydınlatan güzel sonuçlar vermiştir.

Kısa zamanda kurulmasını tamamlayma yolunda olan TSE bu Genel Kurul kararlarından yeni bir hız almaktır ve sürekli olarak artan çalışma temposu ile yarınına güvenle bakmaktadır.

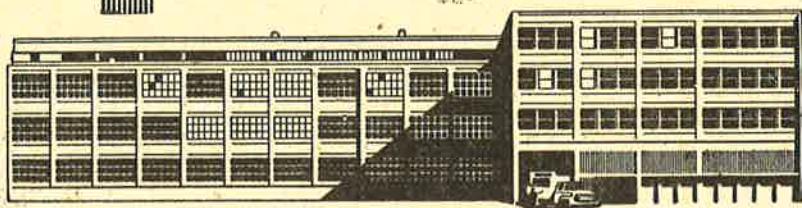
Okuyucularımız, STANDARD'in bu sayısında, bu mutlu olay hakkında yeteri kadar bilgi bulacaklardır.

Beş Yıllık Kalkınma Plânımızla paralel bir gelişmeyi amaç tutan bu çalışmaların, yurd ekonomisine ve kalkınmasına yararlı olmasını dileriz.

TSE

ARÇELİK

Her nevi
Çelik Eşya
imalâti

ARÇELİK A.Ş.

(Sermaye: T. L. 7.500.000)

Sütlüce, Karaağaç Cad., 2-4, Halıcıoğlu - İstanbul
Telefon: 49 44 00 (5 hat)

DÜZENLİ BİR KONTROL BAŞARI İÇİN ŞARTTIR

Faruk A. SÜNTER

TSE'nin 1963 Genel Kurulunda üzerinde en çok durulan noktalardan biri de, standardı mecburi kılmış maddelerin kontrolü konusu olmuştur.

Gerçekten, TSE, gittikçe hızlanan bir tempo ile memleket ekonomisine gerekli standardları sürekli olarak hazırlamaktadır. Bunların sayıları hergün biraz daha artmakta ve yürürlüğe konulmaktadır. Sayıları daha şimdiden altmışı aşan bu standardların önumüzdeki yıllarda yüzleri bulması planlanmış bulunmakta ve beklenmektedir. Hükümet ve özel sektörün yeni yeni standard yapılmasılarındaki istekleri, finansman yeterliği oranında, TSE çalışma programlarına alınmaktadır.

Yapılan standardların hemen hepsi Bakanlar Kurulunca mecburi olarak yürürlüğe konulmakta, düzenli bir endüstri ve tarımın gelişmesine yardımcı olma amacı güdülmektedir.

Bütün bu çalışmalar ve davranışlar yerindendir ve TSE'nin kuruluşunu haklı kılan ollumlu belirtilerdir.

★

Fakat, mecburi kılmış bir standarda aykırı olarak hazırlanan mallar piyasada halâ serbestçe bulunursa, bu hal sadece o mal alanlarının aldatılmasına yol açmaz, standardın prensibini de zedeler. Bu sebeple uygulanamayan yasalar, faydalanan çok zarar vermektedir.

Onun içindir ki, bu hizmetin bir an önce düzene bağlanması TSE 1963 Genel Kurulunun baş dileği olmuştur.

Konya Ticaret ve Sanayi Odası temsilcisi nin ortaya koyduğu ve bütün Genel Kurulca benimsenen bu dilek üzerinde ne kadar durulsa yeridir.

Dileğin özel sektörden gelmesi ise ayrıca sevinilecek bir olaydır. Bu davranış, dürüst çalışmanın, endüstride ve tarımda standard kurallarını hepberaber benimsemeyen en parlak bir örneğidir. Tüccar ve sanayici kendi imalâtının standarda uygunluğunun Devletçe kontrolunu ve karışık yollardan para kazanmak isteyenlerin bulunup özel sektörü kamu oyunda lekelemeye yeltenenlerin ortadan kaldırılmasını istemektedir.

Bu, dürüstlerin kapkaçılara aştığı bir kampanyadir ve övülmeğe değer.

Mecburi kılmışlarda standardlara uygunluğun kontrolü, bilindiği gibi ilgili Bakanlıkların özel teşkilâtının ödevidir.

Fakat, kadro ve ödenek yetersizliği yüzünden bu görev yeteri ölçüde yapılmamakta ve Genel Kurulun üzerinde durduğu önemli problemi ortaya koymaktadır.

Bizce yapılacak iş, kontrol konusunu günde şartlarına göre ele alarak yeni baştan düzenlemektedir.

Özel sektör organizasyonları ile Devlet İktisadi Teşekkülerî ve benzeri kuruluşlar, kontrol görevinde devletin emrinde pekalâ yardımçı olabilirler.

Bu yolları aramak ve denemek zamanının geldiğine inanıyoruz.

Beş Yıllık Kalkınma Plânının Getirdiği Yenilikler

Dışardan sağlanacak teknik yardımılarda plânlanıyor ve değerlendiriliyor

PROBLEME STANDARD YÖNÜNDEN BİR BAKIŞ

Bugüné kadar AID, OECD, CENTO ve benzeri milletlerarası kuruluşlardan muhtelif konularda, çeşitli teknik yardımlar alınmıştır.

Bunlardan bir dereceye kadar faydaladığımız bir gerçek olmakla beraber bunun tatmin edici ölçüde olduğu iddia edilemez.

Onun içindir ki, Maliye Bakanlığı teknik yardımla yakından ilgili mercilere gönderdiği bir tamimle konunun bu yönden incelenmesini istemiş ve teknik yardımın gerektiği gibi değerlendirilmesi hususunda düşüncelerini sormuştur.

Kalkınma plânının bel kemiğini teşkil eden millî amaçlara göz gedirdiği zaman, başarılıacak işlerden coğunuñ tekniğe dayandığı hemen dikkati çekmektedir.

Hal böyle olunca tekniği ve bu na vücut verecek faaliyet ve tedbirleri bir bütün halinde ele alıp, bunları plânın amir hükümlerine göre düzenlemek kaçınılmaz bir zaruret olarak kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Bu kanı iledir ki, biz de yazımızda teknik yardımların değerlendirilmesi bahisindeki görüşlerimizi açıklamak suretiyle problemin çözülmüne bir ışık tutmak istiyoruz:

Geçmiş tecrübelere dayanılarak, bugüne deðin dışardan gelen teknik yardımların, daha çoğu herhangi bir isteðin tervisi için koşulan şartlardan veya tesadüflerden doğduğunu söylemek mümkündür.

Bu sebeple teknik yardım konusu yeteri kadar incelenip düzenlenmemiş ve faydası bu yüzden mahdut kalmıştır.

İleride düşünülen teknik yardım larda aynı hataya düşülmemek için muhtaç bulunduğuumuz teknik yardımların yeri, zamanı ve mahiyeti inceden inceye araştırılarak tesbit edilmeli ve önemleri itibariyle bir sıraya konulmalıdır.

Her teknik yardımın bir programı bağlanması da lüzumlu bir key-

fiyettir. Yardımın başından sonuna kadar takip edecek seyr bu programda gösterilmiş ve faaliyetin bu yolda yürütmesini sağlayacak şartlar belirtilmiş olmalıdır ki, teknik yardımdan beklenilen fayda elde edilebilisin.

Kezâ teknik yardım, eleman veya malzeme olarak yapılacağına göre bunların seçilmesinde de titiz davranışın ve bütün mahzurları hesaba katmak gereklidir. Bu yapılmazsa ne gelen uzman, ne ele geçen malzeme beklenilen hizmeti göremez, heder olur.

Beklediğimiz teknik yardımı görememek memleket hesabına nasıl bir mahrumiyet ise, yapılan yardımı değerlendirememek de öylece milletimiz için telafi götürmez bir zarar teşkil eder, üstelik yardımı yapanlara karşı bir măhcubiyet duylumasına yol açar.

Onun içindir ki, getirilecek uzmanın veya istenecek malzeminin yerini ve kendisini seçmekte, bunları çalışıracak ve kullanacak mercilere yetki tanımak ve aynı şekilde amacın istihsaline yaramamaları halinde bu sonuðtan yine bu mercileri sorumlu tutmak doğru olur.

Sonra teknik yardım konusu bir kıl halinde ve yurt çapında müttalea edilmeli, resmi ve özel sektör diye bir ayırmaya yoluna gitmelidir. Hattâ teknik yardım bahisinde özel sektörün kendi menfaatlerine taallûku hasebiyle daha hassas davranışacağı nazara alınarak üstün tutulması bile incelenmeye değer bir husustur.

Diðer taraftan bizim gibi gelişmemiş memleketlerde alınacak teknik yardımın millî şartlarımıza ve ihtiyaçlarımıza uygun düşmesi kadar, bundan faydalananların da bu alanda paylarına düşecek hizmetleri önceden bilmeleri ve bunları zamanında ve istenilen şekilde yapmaları, işi başarıya götürecek şartların başında gelir.

Bu cihet realize edilemezse teknik yardım yine aksar ve verimi kırsılaþır.

Açıklanan mahzuru önlemek üzere, teknik yardım cümlesinden yurda getirilen uzmanların araştırıma konuları ile ilgili her türlü bilgi ve dokümanlar daha önceden kendi dillerine çevrilmiş olarak hazırlanmış bulunmalı ve gelişlerinde bunlar kendilerine verilmekle beraber yanlarına ayrıca kendi branşlarında tahsil görmüş birer Türk müşavir katılmalıdır.

Buna ilâveten teknik yardımın yapılabileceği bölgede tertiplenecek geziplerle uzmanlara buralarını görmek ve teknik yardımında hizmet payları olanlarla tanışmak ve mahalli şartları öğrenmek fırsatı verilecek olursa bu tedbir de uzmanların isabetli kararlarla varmalarını iyiden iyiye kolaylaştırır ve sonucunda teknik yardımından görülecek fayda artar.

Uzmanların memleketimizde kalaçakları müddet ve malzemenin getirilið zamanları bu işde büyük rol oynayacağı için, teknik yardım plânlanırken bunlar da ayarlanmalıdır.

Ve nihayet uzmanların beraberinde ihtisasları ve yardım konusu ile ilişkin öğretici filmler, pratik eğitim malzemesi de getirip bunlarla tertiplenecek kurslarda, seminerlerde memleket çocukların yetiştirmesi ayrıca fayda sağlayacak tedbirlerdir.

Yurtta kurulması zaruri görülen yahut yurttaki mevcutları geliştirecek hizmetlerde üstün kabiliyetle rölyef dikkati çeken elemanların branşlarında ileri gitmiş yabancı memleketlere gönderilip ihtisaslarını artırtmasından büyük faydalı umulur. Bu konuda kendi arzu ve masraflarıyla aynı maksat için dış memleketlere gidecekler de teşvik ve yardım göremelidir.

Kısaca anlatmaða çalıştığımız teknik yardımları değerlendirme konusunu, bu temellere dayanarak ortak hükümleri ihtiyaç eden standard bir forma koymak ise her yoldan faydalı olur. Bizim vardığımız kârar ve yapacaðımız tavsiye iste bu cümlede yerini ve ifadesini bulmaktadır.

Standard Dünyasından

PORTRELER

Slavoljub Vitorovic

**YUGOSLAV STANDARDLARI
ENSTITUSU BAŞKANI**

Yugoslav Standardları Enstitüsü Başkanı S. Vitorovic, 1913 yılında Kraljevo (Sırbistan) da doğmuştur. Belgrad'daki Makina Mühendisliği Fakültesinden mezun olduktan sonra, Valjevo'daki VISTAD Maden İşletmelerine katıldı ve orada 1939 dan 1947 senesine kadar ziraat mühendisliği, fabrika şefliği, istihsal müdürü, basmühendislik yaptı. 1947-1948 seneleri arasında ise Belgrad yakınılarındaki Zelenik'te «Ivo Lola Ribar» ağır makina aletleri fabrikasında plân mühendisi, basmühendis ve montaj kısmı müdürü olarak vazife gördü.

Daha sonra, Vitorovic önce «Federal Ağır Endüstri Bakanlığı» sonra da Belgrad'daki «Federal Makina Endüstri Konseyi» ne, standardlar bürosunun başına getirilerek çalışmalarını standartizasyon cephесine yöneltti. Kendisi, hemen hemen 1952 yılının tamamını Amerika'da memleketinin ihtiyaçlarını temine çalışarak geçirdi. 1952 yılının sonunda Federal Standardizasyon Komisyonuna Başkan seçildi. Daha sonra Yugoslav Standardları Enstitüsü ismini alan bu teşkilatın yine başkanlığına getirildi. Vitorovic o zamandan beri bu vazifeden ayrılmamıştır.

İlk Yugoslav (JUS) Standardı 1952 yılında yayımlanmıştır. Şimdiye kadar Vitorovic'in rehberliği ve sebatlı çalışmaları neticesinde 10 yılda sayıları 3000'i aşan Yugoslav standardı yayımlanmıştır.

Dr. Ake T. Vrethem

**İSVEÇ STANDARDLARI
ENSTITUSU BAŞKANI**

Dr. Ake T. Vrethem 1912 senesinde doğmuş ve 1934 de Stockholm'daki Kraliyet Teknoloji Enstitüsünden mezun olmuştur. İlk görevini 1944 de Başmühendisliğine tayin edildiği Devlet Enerji Kurulunda almıştır. Enerji Kurulunda 1948 senesine kadar çalışan Dr. Vrethem bu arada standartizasyonla da ilgilenmiş, elektroteknikle alâkâlı muhtelif teknik komitelerinin başkanlığını yapmış ve IEC toplantılarına İsvéc delegesi olarak katılmıştır.

1949 da Dr. Vrethem, İsvéc'in en büyük endüstriyel tesekkülü olan ASEA grubunun başına getirilmiştir. Dr. Vrethem 1961'de başkanlıkta istifa etmiş ve ASEA grubunun Baş Yönetim Müdürlüğünne getirilmiştir. 1953 senesinden beri İsvéc Endüstri Federasyonu Yönetimi Kurulunun üyesi ve 1954 senesinden beri ise İsvéc Umumî İhracat Birliğinin Başkan Yardımcısıdır. Ayrıca İsvéc Elektrik İmalâtçıları Birliği'nin Başkan Yardımcılığını ve Milletlerarası Ticaret Odaları Konsey üyeliğini yapmaktadır. 1958 senesinde Cenevre'de yapılan Beynelmîle Atom Enerjisi Konferansında İsvéc'i temsil eden Dr. Vrethem'e 1960 senesinde Gothenburg'daki Chamer Teknoloji Enstitüsünün Fahrî Doktorluk payesi verilmiştir.

Dr. Vrethem, İsvéc Mühendislik İlimleri Akademisinin de üyesi olup «Commander of the Vasa Order» payesinin hamilidir.

İsvéc Hükümeti Dr. Vrethem'i 1963-1965 yılları için İsvéc Standardlar Birliği Başkanlığına tayin etmiştir.

YURTTAN HABERLER

Türkiye Odalar Birliği Genel Kurulu Toplandı

STANDARDLAŞMANIN FAYDASI VE KALİTE KONTROLÜ ÜZERİNDE DE DURULDU

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin XV. Genel Kurul toplantısı, 30-31 Mayıs tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır. Genel Kurul toplantısına Türkiye'deki bütün oda ve borsalar temsilen 390 delege iştirak etmiştir.

Toplantı, Atatürk ve şehitlerimiz için yapılan ihtiram durusu ile başlamış ve gündem gereğince evvelâ Birlik faaliyet raporu okunmuştur. 1962-63 dönemi Birlik faaliyetlerinin aksentirildiği raporda standardizasyon konusuna da yer verilmiş olup, raporun «**Türk Standardlarının murakabesi ve bölge kontrol lâboratuvarlarının tesisi**» başlığını taşıyan bu kısmını aynen aşağıya alıyoruz :

«**Ticâri ve sînâî mamülle-rin hazırlanmış ve hazırlanmakta olan Türk norm ve standard-larına göre murakabe ve kontrolüne lüzumlu, kontrol lâbo-ratuvarları tesisi için Ticaret Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı ve büyük odalarımızla müşterek-en ihmâzî çalışmalar yapılp kuru-lacak lâboratuvarların bölgeleri tesbit ve lâboratuvar projeleri-nin hazırlık çalışmaları tamam-lanmış bulunmaktadır.**

Diğer taraftan TSE tarafın-dan hazırlanan 16 mamule ait standard tasarıları mezkûr kurumun talebi üzerine tetkik edilip, görüşümüz ve tekliflerimiz Enstitüye bildirilmiş ve on mamule ait tasarı da tetkik edilmekte bulunmaktadır.»

Faaliyet raporunun okunmasından sonra söz alan delegeler tenkidlerini yapmışlar ve Odalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı tenkidleri cevaplandırmıştır.

Müteakiben, Hesapları İnceleme Komisyonu raporu okunmuş ve Birliğin geçen bir yıllık bütçe tatbikatı ile gelecek yıllık bütçe teklifleri görüşüslere onaylanmış ve daha sonra gündemin dilekler bölümüne geçilmiştir. Söz alan delegeler, özel sektörün çeşitli konulardaki meselelerine temas ederek gerekli tedbirlerin alınmasını istemişlerdir. Bu meyanda, genel olarak standardlaşmanın faydası üzerinde durulmuş, kalite kontrolünün önemi belirttilmiş ve cezaların artırılması lüzumuna temas olunmuştur.

Birlik Genel Kurul toplantısı, zaman zaman bazı ilgili bakanlar tarafından da izlenmiş, toplantıya şeref veren Sayın İnönü de iş adamlarımıza hitaben çok önemli bir konuスマ yapmıştır. İnönü'nün bu konuşması aynı gün radyolarda verilmiştir. Komşu sütunlarda, Sayın İnönü'nün standartizasyon mevzuuna temas eden sözcüleriyle ilgili bir yorumu veriyoruz.

Diğer taraftan, yine bu toplantı münasebetiyle Odalar Birliği tarafından hazırlanan İktisadi Rapor da, 1962 yılı Türkiye ekonomisinin durumu incelenmekte ve rapora eklenen tablolarla geniş istatistikî bilgi verilmiş bulunmaktadır.

İNÖNÜ'NUN ÖĞÜTLERİ

Sayın İnönü Türkiye Odalar Birliği Genel Kurulunda ilgi ile izlenen ve alkışlarla benimsenen uzun bir konuşma yaptılar.

Bu konuşmada ekonomik kalkınmamız ana tema olarak alınmış ve Özel Sektörün durumu ve ondan beklenen ödevler üzerinde durulmuştur.

Kalkınma planımızın başarısında Dış Ticaret açığımızın katulması ve bunun için de ihracatımızın artırılması konusuna da sözü getiren Başkan, artık yalnız bilinen tarım ürünlerile yetinilmeyip yeni maddelere, bu arada endüstri yapıklarına yönelik zorunda olduğumuzu da açıkça belirtmiştir.

Bu noktada Sayın İnönü, bu alanda başarıya ulaşmak için tacirlerimizden;

1. borcuna sadık olmaları,
2. teslim süresinde ödevlerini yerine getirmeleri,
3. altı üstü bir, kaliteli mal hazırlamaları,

Lüzumuna işaret etmiştir.

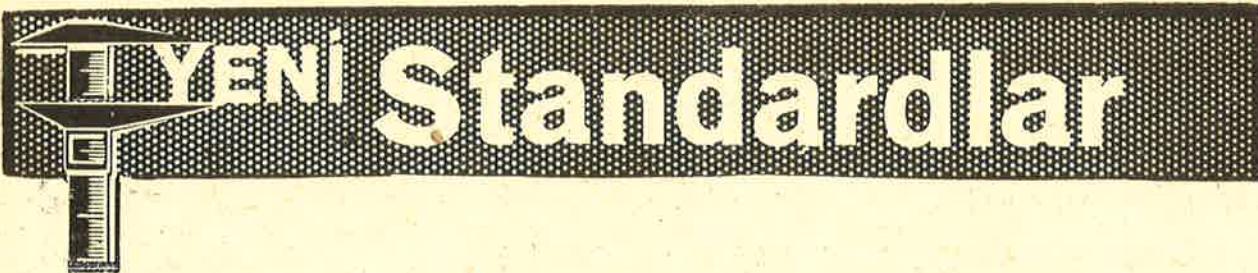
Memlekette dürüst ticaretin ana kurallarını kısa biraraya toplayan bu güzel direktifleri büyük bir sevinçle karşılıyoruz.

Gercekten kalitesi düşük, altı üstüne tutmayan, yanlı kisası standard olmayan mal hazırlı makla düzenli bir ihracat ticareti kurulamaz.

TSE, bu gerçeği uygulama amacıyla çalışmakta ve tacirlerimize ışık tutmaktadır.

TSE çalışmalarını bu kadar açık bir şekilde destekleyen Sayın İnönü'ye teşekkür bir borç biliyoruz.

TSE

YEMEKLİK ZEYTİNYAĞI STANDARDI

İzzet ERKSAL

Diplom. - Kimyager

Standardlar Enstitümüzün son Teknik Kurulunda kabul edilmiş olan «Zeytinyağı» standardı ile, memleketimizin en önemli tabii mahsulleninden ve en değerli ihrac mallarından biri olan zeytinyağı da standardize edilmiş bulunmaktadır.

Dış memleketlere gönderilmek ve dolayısıyla döviz sağlanması bakımından büyük bir önemi bulunan zeytinyağılarımızın, dış piyasaya güvenilir özellikte çıkışmasını sağlamak yönünden değeri aşıkâr olan standardlaştırılması üzerinde Enstitüce senelerden beri yapılmaktan gelen çalışmalar artık sonucunu vermiş bulunmaktadır.

Enstitünün, kimya hazırlık grupuna yapılmış olan çalışmalar, zeytinyağı teknik komitesi ile işbirliği halinde bu konudaki yabancı literatür, ve standardlardan da faydalananlarak ve fakat birinci plânda memleket imkân ve şartları ile dış memleketler istekleri üzerinde durularak «Yemeklik zeytinyağı standardı» adı ile 72 numaralı standard yayılmış bulunmaktadır.

Bu yeni standardın hazırlanmasında Enstitüce kendi organlarından başka, Sanayi, Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Ticaret Bakanlığının görüşleri, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Ege Üniversitesi Zeytinçilik Enstitüsü Müdürlüğü, Türkiye Odalar Birliği, Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret ve Sanayi Odaları ile zeytinçilikle ilgili birçok şirket, fabrika ve müesseselerin düşüncülerine müraaat edilmiştir.

Ayrıca, beynelmilel zeytinyağı anlaşmasının 1.10.1963 tarihinde yürürlüğe girecek yeni şeklinde kabul edilen hususlarda yeni yemeklik zeytinyağı standardına alınmak suretiyle bu standardımız beynelmilel zeytinyağı standardına uygun bir şekilde getirilmiştir.

Bu yazımızda yeni «Yemeklik

zeytinyağı» standardı hakkında kısa bir bilgi vereceğiz.

Standardın Konu, Tarif ve Kapsamı :

Yemeklik zeytinyağı standardı besin olarak kullanılan zeytinyağlarının tarifine, kapsamına, sınıflandırılmasına, özellikle, nümune ve muayene metodlarına, piyasaya arz sekillerine ve kontroluna ait hususları, gayet açık bir dille anlatmaktadır. Zeytinyağı bu standardda zeytin ağacı (*Olea Europea*)nın zeytin denilen olgun meyvelerinin sıkıştırılmak suretiyle elde edilen, oda sıcaklığında (20-25°C) da sıvı olarak ve yemeklik olarak kullanılan bir yağ olarak tarif edilmektedir.

Standardda, doğal (Vierges) zeytinyağı ile, rafine zeytinyağı ve tip zeytinyağları ayrı ayrı tarif edilmişlerdir.

Standard yalnız yemeklik zeytinyaglarını kapsamakta, yemeklik özelliği olmayan, yahut bu özellikleri yitiren (lampante) zeytinyağları bu kapsamın dışında kalmaktadır.

Sınıflandırma :

Yeni standardda yemeklik zeytinyağları modern görüşe dayanılarak sınıflandırılmıştır. Şöyledir :

Standard'da önce doğal (Vierges) zeytinyağları, yer almış ve bunlar beş türre ayrılmışlardır :

- 1 — Ekstra zeytinyağları,
- 2 — İnce (Fine) zeytinyağları,
- 3 — Kalite yemeklik zeytinyağları,
- 4 — Birinci yemeklik zeytinyağları,
- 5 — İkinci yemeklik zeytinyağları.

Bu ayırma, özellikle serbest yağ asitleri oranına göre yapılmış bulunmaktadır.

En yüksek serbest asit sınırı % 4,5 olarak kabul edilmiştir.

Natürel zeytinyağlarından sonra rafine zeytinyağları tarif ve sınıflandırılmıştır.

Rafine Zeytinyağları :

Natürel zeytinyağlarının rafine edilmesi suretiyle hazırlanan zeytinyağlarıdır.

Tip zeytinyağlar da iki türre ayrılmıştır, (A) tipi zeytinyağları ve (B) tipi zeytinyağları. Bunların serbest yağ asitleri oranı için birincilerde % 1 e kadar, ikincilerde de % 2,5 a kadar müsaade edilmiştir.

Serbest yağ asitleri Oleik Asit cinsinden hesaplanmıştır.

Özellikler :

Natürel, tip ve rafine halindeki bütün yemeklik zeytinyağları 20°C de saydam (berrak) tortusuz, kendine has normal tadda, olacak ve yabancı bir koku vermeyeceklerdir. Herhangi bir yabancı yağ ile veya sentetik yağ ile karıştırılmış, boyanmış veya yabancı bir madde katılmış olmayacağıdır. Renklerinin altın sarısından yeşile kadar değişimleri kabul edilmiştir. Yalnız rafine zeytinyağlarının renklerinin açık sarı renkte olması kabul edilmiştir.

Zeytinyağlarında, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında kabul edilen yönetmelikte müsaade olunan cins ve miktarlarda antioksidan maddelerinin kullanılmasına müsaade edilmiştir.

Yemeklik zeytinyağlarının özelliklerinin tesbitinde peroksit sayısı, iyot sayısı, sabunlaşma sayısı, sabulasma maddeleri, yoğunluk, ve kırmızı indisi deneyleri esas olarak

idarı reform tedbirlerinin ana ilkelerini iyice anlamadan, öngörülen düzenlemeler arasındaki bağlantıları incelemeden bir karar vermenin hem yersiz ve hemde faydasız olacağı ortadadır.

Standardizasyon alanındaki kontrol konumuzu şimdide bir başka noktada gözden geçirelim. Seçilecek kontrol tipinin şahsa mı, yoksa organizasyona mı dayanan özellikle oluşu üzerinde ayrıca durulabilir. Memleketimizde, genel olarak, organizasyona (vani, vakiya) dayanan kontrol sistemi henüz yerleşmemiştir. Daha ziyade şahsa dayanan, bir diğer deyimle, değer yargıları ile işleyen bir kontrol tarzı re�actadır. Şu bir hakikattir ki, asla rasyonel olmayan şahsî kontrolü uygulayanlar, bilgisiz, ehlilietsiz ve hatta yalnız iyi niyetten mahrum kimseler olurlarsa, bir kontrol sistemi yerine hiç bir kontrolun bulunmadığı bir rejim tereddütsüz daha faydalıdır.

Bir kontrol sistemi kurarken, en az derecede bile olsa, bir koordinasyonun sistem için de yer alacağını kabul etmek gerekir. Hele, organizasyona dayanan kontrol tipinin ilk prensibi koordinasyonu emreder. Çünkü, bu prensibe göre, her hangi bir olay, kendi haktaki önemini içinde bulunduğu durumla ilgili diğer bütün olaylarla olan münasebetine göre kazanır. Görülüyor ki, koordinasyonun sağlanamadığı bir kontrol sistemini düşünmek pek güçtür.

Standardizasyon alanındaki bir kontrol sisteminin bağımsızlığıda üzerinde durulacak noktalardan biridir. İdarenin bürokratik çarklarına takılan bir kontrol manzumesinin ve-

rimi düştüğü gibi, koordinasyon suurundan yoksun ve başı diklerine işaret etmekle yetinbos bir kontroldan da elbetteki hayır gelmez. Bütün mesele, dengeli bir kontrolun aragalarını bulup onu isletebilme mahareti gösterebilmektedir. Biz bu yazımızda, standardizasyonu gözönünde bulundurarak, kont-

rol vetiresinin hatırlımıza getirerek, diklerine işaret etmekle yetinbos bir kontroldan da elbetteki hayır gelmez. Bütün mesele, dengeli bir kontrolun aragalarını bulup onu isletebilme mahareti gösterebilmektedir. Biz bu yazımızda, standardizasyonu gözönünde bulundurarak, kont-

NASIL BİR KONTROL?

Dr. Mehmet Ali OKSAL

Kalkınma Plânımız, türlü iktisadi faaliyet sektörlerinde, standardizasyon tedbirlerine geniş ölçüde yer vermiş bulunuyor. Bu tedbirleri, özellikleri bakımından, şöyle sıralamak mümkündür:

- a) Standardizasyonu iktisadi politikaya göre ayarlamak,
- b) Standardizasyonda öncelikleri belirtmek,
- c) Standardizasyon ile kalite arasındaki ilgiyi kurmak,
- d) Standardları uygulama düzeni kurmak,
- e) Standardizasyon personelini yetiştirmek,
- f) Standardları teşvik etmek,
- g) Standardizasyona yeni alanlarda da girişmek,
- h) Standardizasyonu girdişli sektörlerde hızlandırmak,
- i) Standardlardan lüzum görülenleri revizyona tâbi tutmak,
- j) Standardları tanıtmak,
- k) Standardlara uymayanlara karşı tedbirler almak,
- l) Standardların uygulanmasını kontrol etmek.

Yukarıda özet olarak belirttiğimiz tedbirler, kontrol teknığının ilkeleri açısından, şu dört grupta toplanırlar:

- 1. Standardları meydana getirmek,
- 2. Standarda uygunluğu değerlendirmek,

3. Standarda uymama hâlinde gerekli tedbirleri almak,

4. Standardları geliştirmeye plânlamak.

Görülüyorki, kapalı bir devre içinde birbirlerine sira ile etkileri olan standardizasyon tedbirleri, farklı yapılarına rağmen, aralarındaki sıkı organik bağlar yüzünden kuvvetli ve sistemli bir koordinasyona ihtiyaç duymaktadır. Standardizasyonun kontrol mekanizması üzerinde duracakların, tedbirlerin bu tarafını ön planda tutmaları gerektiği gözüküyor.

Diger taraftan, standardların ihtiyacı veya mecburi olusları, veya hatta kapsadıkları ölçü, kalite, işlem veya eylem konularından herhangi biri, kontrol teknik ve sistemi ile yakından ilgilidir.

Sonra, ne? ve nasıl? sorularına cevap tarz ve biçimindeki teknik standardların uygulanmasındaki kontrol şekli ile, kim?, ne zaman?, ve neden? gibi insan faktörünü daha fazla hesaba katan soruların karşılığını veren iş standardlarının uygulanmasındaki kontrol arasında belirli farklar vardır.

Nihayet, sınai standardların mamul, konstrüksiyon, malzeme, miktar ve usul gibi pek çok çeşitli konulardaki standardizasyon faaliyetlerinde bile, kontrol bakımından ihmali edilemeyecek taraflar mevcuttur.

Standardizasyonun kendine göre bir teknolojisi olduğuna göre, standardizasyona ait idari kararların alınmasında bun-

dan faydalansın ise, yapılacak bütün ince hesap ve yorumlu gayretlere rağmen, olumlu bir sonuca varmak imkânsızdır. Alınan karar ve tedbirlerin sonuçlarını değerlendirmek için henüz sistematik bir tetkik ve kontrolun yerlesmediği bir çevrede bu nokta üzerinde durmayı yersiz görecelerin artık yok denecek kadar azaldıklarını ümit ediyoruz.

Standardizasyon tedbirlerinin alınmasında ve uygulanmasında, mevcut bilgi ve tecrübeliden yeteri kadar faydalansın faydalansınmadığını da kontrola lüzum vardır. Bu tarzdaki bir kontrolun sıhhât ve verimi ise, ihtiyas ve meslek organlarının adı geçen faaliyetlerdeki hisselerinin miktarına ve işbirliği havasına bağlıdır.

Teknik organların idari organlarla olan işbirliği, politikayı çizen seviyeden tatbikat almasına kadar inen bir faaliyet başlığında düşünülecek olursa, kontrol sisteminin genişliği ve yapısı kendisini gösterme başlar. Böyle bir sistemin, tek otoriteye dayanan bir kontrol rejimi ile mi, yoksa görevleri farklı bir çok otoriteler arasındaki koordinasyon rejimi ile mi işletilmesinin daha uygun olacağı çok önemli bir problemdir. Biz burada bu problemi bir tartışma konusu olarak ortaya çıkarmaya çalıştık. Önümüzdeki günlerde, idari reformla ilgili çalışmaların kamu oyuna açılması beklenmektedir. Bu yapıldıktan sonra, ortaya çıkan teklif ve tavsiyelerin ışığı altında daha katı fikir yürütmek mümkün olabilecektir. Zira

İmar ve İskân
Bakanlığında
Tertiplenen Konferans

«Yapılarda Rasyonalizasyon ve Standard»

İmar ve İskân Bakanlığının Sosyal Mesken İnşaatında ve Yapı Araştırma Laboratuvarının kuruluşunda faydalananın amacı ile getirttiği Hannover Yapı Araştırma Enstitüsü Direktörü Profesör Dr. Tribbel 14.5.1963 günü adı geçen Bakanlık salonunda «Yapılarda Rasyonalizasyon ve Standard» konulu bir konferans vermiştir.

İmar ve İskân Bakanı Sayın Profesör Fahrettin Kerim Gökay ile mühendis ve mimarlarımızın hazır bulundukları bu konferansa önce normal ve prefabrike inşaat arasında bir kıyaslama yapılmış sonra gelenek halindeki inşaatta şekil, malzeme ve işçilik yönlerinden alınacak düzenleyici rasyonel tedbirler sayesinde inşaat maliyetinde % 25 e kadar bir tasarruf sağlanabileceği ve rilen örneklerle açıklanmış ve bu arada bilhassa sosyal meskenlerin mutbık ve banyo kısımlarında, projelerinde standard tiplerin uygulanmasındaki fayda ve zarureti belirtilmiştir.

Aynı tip inşaatın tekrarlanarak tabiatkatını yakından izlemek suretiyle rasyonel çalışmanın gittikçe tekemmelik ettiileceğine ve böylelikle de faydalar sağlanacağına ayrıca işaret edilmiştir.

Konferans sonunda davetlilerin bazı soruları olmuş bunlar da cevaplandırılmıştır.

Profesör aynı gün Türk Standardları Enstitüsüne de bir nezaket ziyareti yapmış ve Başkan Faruk Sünter tarafından Enstitünün kuruluş, teşkilat ve faaliyetleri hakkında kendisine etrafı izahat verilmiştir.

Gördüklerinden ve aldığı bilgilerden memnunluğunu ve tadrıslarını ifade eden Profesör Türkiye'ye iki ay sonra tekrar gelişinde Enstitü ile temasla daha geniş bir zaman ayıracığını ve standartizasyon konusunda daha hazırlıklı geleceğini vaad etmiştir.

İlgilileri uyarıcı ve aydınlatıcı bir karakter arzeden bu konferanstan ötürü «STANDARD» tertipteylecile tebriklerini sunar.

Milletlerarası Zeytinyağı anlaşmasına üye olma hazırlıkları

Zeytinyağı istihsalımız, dış ticaretimizde önemli bir yer tutmak istidadında görünüyor.

Bu yılın oldukça tatmin edici seviyeyi bulan fiyatlarından faydalananlarak yapılan zeytinyağı ihracatı müstahsil ve ihracatçılarımızı istihalandırmış, yurdumuzda, istihsalımızın geliştirilmesine matuf resmi bir faaliyet uyardırmıştır.

Buna paralel olarak, önumüzdeki yıllar ihracatında millî menfaatlerimizin gerektiği gibi korunabilmesi için zeytinyağı müstahsili ve ithalatçısı memleketleri içine alan milletlerarası zeytinyağı anlaşmasına üye olmamız zarureti de belirmiş ve bunun tahakkukunu sağlayacak hazırlıklara girişilmiştir.

Disisleri ve Ticaret Bakanlıklarının yakından ilgilendikleri bu konu; 9 Mayıs 1963 perşembe günü Dış Ticaret Dairesinde bu Bakanlıklardan başka Maliye, Tarım, Bakanlıklar ve Türk Standardları Enstitüsü temsilcilerinin de iştirâki ile yapılan toplantıda etrafıca incelemek gerekli kararlar alınmıştır.

Görüşmelerde, anlaşmaya fiili üye olmak prensibinde tam bir iştirâk bulunduğu ve işin en güç problemini teşkil eden, zeytinyağı mahsulümüzün anlaşmaya uygunluğu ve standard hale konulması keyfiyetinin de uzun emeklerle ve bütün ilgillerin mütalâaları alınarak hazırlanan Türk Standardı sayesinde halledilmiş bulunduğu memnunlukla görülmüş, bunun üzerine üyelik için aranan diğer şartların nasıl yerine getirileceği tesbit edilmiştir.

Ödenecek üyelik aidati ve üyelik hizmetlerinin ifa sekli bunlar arasındadır.

28 Mayıs 1963 tarihinde Lisbon'da yapılan milletlerarası toplantıya mahalli seferrtimiz Müsteşarı ve Madrit Ticaret Ateşemiz Müşahit olarak katılmışlardır ve milletlerarası anlaşmanın imzalanacağı 30 Haziran 1963 tarihine kadar üyelik formalitelerinin ikmaline çalışılacaktır.

STANDARD, bu hayırlı şebebüsin kuvyeden fiile çekmasını diler.

Marmara ve Trakya Oda-Borsa Başkanları toplandı

Marmara ve Trakya bölgesindeki 32 Ticaret ve Sanayi Odası ile Ticaret Borsası Başkanları 17 Mayıs'ta İstanbul Ticaret Odasında bir toplantı yaparak, bölgenin ticâri ve iktisadi meselelerini gözden geçirmiştir.

Toplantı, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ve aynı zamanda İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Behçet Osmanağaoglu tarafından yapılan bir konuşma ile açılmıştır.

Başkanın konuşmasından sonra, Marmara ve Trakya bölgesi Odalarının geçen yıl içinde yaptıkları müsterek çalışmalar gözden geçirilmiş ve bu yıl yapılacak işler bir programa bağlanmıştır.

Alınan bilgiye göre, bu yıl içinde, Marmara ve Trakya bölgesinde zeytinçilik ve zeytinyağı, hayvancılık seminerleri tertip edilecektir. Ayrıca bölgenin tarım ürünlerini ve sanayi mümüllerinin teshir imkânlarının sağlanması da kararlaştırılmıştır.

KAVEL

**KAVEL KABLO VE ELEKTRİK
MALZEMESİ LTD. ŞTİ.
UMUM MÜDÜRLÜĞÜ**

İSTİNYE - İSTANBUL

Tel : 63 53 20 — 63 53 99
Telgraf : Kavelkablo — İstanbul

Mamülleri :

- I — TS — 03 e göre 10—95 mm² örgülü bakır iletkenler
- II — Termoplastik S. madde ile yalıtlı kuvvetli akım iletken ve kabloları :
 - a) İç ve dış tesisat telleri,
 - b) Yeraltı kablosu (NYY tipi)
- III — Zayıf akım iletkenleri :
 - Telefon iç ve dış tesisat telleri,
 - Zil (sinyal) telleri.

- IV — Emaye bobin telleri :
 - 0,10 mm den 3 mm çapına kadar.
- V — Plastikten boru ve profiller. PVC granül.
- VI — Plastikten sun'ı deri :
 - Çeşitli renk, desen ve kalitede dögemelik, çantalık, soframık v.s.
- VII — Yer muşambası.

Standard — 32

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

**Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları**

**En iyi kaliteli mallarıyle daima
müşterilerinin emrindedir**

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

**Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 - 2105**

Standard — 33

Türkiye Şarapçılık Kongresi Toplandı

Standardlaşma önemli istekler arasında yer aldı

Türkiye, toprakları ve klimatolojik şartları ile üstün lezzet ve vasiplarda her çeşit üzüm yetiştiren müstahsil memleketlerdendir.

Son yıllarda yapılan milletlerarası sergilerde şaraplarımıza katkıda tatkır ve dereceler bunu teyit etmektedir.

İktisadi durumumuzu düzeneğe giderken tabiatın bu vergisinden gerektiği gibi faydalananmam hulusu elbette ihmali edilemez.

Onun için Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin 9-11. Mayıs 1963 tarihlerinde İmar ve İskan Bakanlığı Konferans salonunda tertiplediği Türkiye Şarapçılık Kongresini hayırlı bir teşebbüs ve hareket olarak karşılıyoruz.

Güzide bir topluluğun katıldığı kongrede Gümruk ve Tekel Bakanı Sayın Orhan Öztrak da bir konuma yaparak konunun önemini belirtmiş ve kongreden üzüm ve şarap istihsalimizi geliştirecek, kalitelerini yükselticek tavsiye ve kararlar beklediğini söylemiştir.

Üç gün süren kongre devam etti.

Seçilen bağıcılık, istihsal, marketing ve mevzuat komisyonları kendi konularını bu ilham ve ışık altında inceleyerek verdikleri raporlar, kongre umumi hey'etinde müzakere edilmiş ve delegelerin işaret ettikleri hususlar görüşülüp bu raporlara kesin şekilleri verilmiştir.

Bağcılık Komisyonu raporunda :

a) Bağların verimini artıracak, kalitelerini yükselticek tedbirler sunılmış,

b) Bağlık bölgelerimizle her birinde yetişirilmesi faydalı görülen üzüm çeşitleri belirtimiz,

c) Bağcılığı teşvik edici bazı teklifler yapılmıştır.

İstihsal Komisyonu raporunda :

a) Şarapçılığımızın gelişmesinde bilhassa ihracatın büyük rol oynayacağına işaret edilmiş,

b) İhracat yapabilmemiz için, şarapçılarımızı milletlerarası piyasanın aradığı vasif ve kalitelerde hazırlamamız, bir şarapçılık enstitüsü kurmamız ve şaraplarımıza dış piyasalara belli markalarla tanıtmamız gereği açıklanmış,

c) Bu alanda lüzumu olan tesisleri kurabilmek üzere, kooperatifleşmeye zaruret bulunduğu ortaya konulmuş,

d) Şarap kalitelerinin yükseltilmesini, ambalaj ihtiyacının karşılanması ve şarap istihlakının artmasını mümkün kılacak tedbirler göstergelmiş,

e) Şarapların müstehlike ne se-

kilde arzolunacağı konusu üzerinde durulmuştur.

Marketing Komisyonu raporunda :

a) Şarapçılığımızın geliştirilmesi yönünden iç istihlakın de artırılması gerekliliğin belirlenmesi, başarıyla gerçekleştirilecek bunun nasıl sağlanacağı araştırılmış ve bu makasla istihlaklı kişiye bazı kanun ve mevzuatın yürütülükten kaldırılması, özel sektörün de şarapçılıkta Tekel'e eşit ölçüde muamele görmesi ve bazi vergi muafiyetleri tanınması istenmiş,

b) Şarap ihracatının kolaylaştırılması, Ortak Pazar nezdinde şaraplarımıza indirimli gümruk tarifeleri uygulanması yolunda teşebbüsler yapılması zarureti belirtilmiş,

c) İhracatta, ön planda Tekel şaraphanelerinden faydalı olmasa, ihracatçı şarapların ucuza taşınamasının sağlanması, Ege Bölgesi nefeziye üzümlerinin şarapçılıkta kullanılması, şarap ve ihracat vesikalari mukabilinde yarı bedelin Merkez Bankasından hemen ödenmesi yerinde görülmüş,

d) Tesis ve işletme kredileri verilmesi istihsal vergisinin kaldırılması istenmiş,

e) Şarap kalitesini düşürmek için artık değerendirilmesi tavsiye olunmuş,

f) Şarapçılık kongresi kararlarının izlenmesi ve şarap ihracatının geliştirilecek çarelerin aranması amacıyla bir daimi komite kurulması düş geziler yapılması,

g) Şarapçılık tesisleriyle yatırımlarına muafiyetler tanınması teklifi edilmiştir.

Mevzuat Komisyonu raporunda:

a) Resmi ve özel şarap amilleri arasındaki münasebetlerle şarapçılığımızı bugünkü şartlar altında düzene koymakla yeni bir kanun çıkarılması gereği bildirilmiştir,

b) Sarabin, hafif alkollü ve gi-

yapılmak suretiyle iç istihlakın artırılması ve gerçekle bu vasıfta şarap imalatının sağlanması, şarap kontrollerinin de buna göre ayarlanması ve imalathanelere kayıt teskil olunması tavsiye edilmiş,

c) Bu maksatla bir şarapçılık enstitüsünün kurulması uygun görülmüş,

d) Özel sektörde şarapçılıkta gelişme imkânları verilmesi, teşvik edilmesi ve Tekel dışında bir teşkilat kurulması gerekliliği görülmüş,

e) Vergi muafiyetleri tanınması ve vergi tahsil şekillerinin değiştirilmesi istenmiş,

f) Şarap istihlakını kısan mevzuatın kaldırılmasına ve geniş ölçüde şarap içilmesine ait mülâhazalar ileriye sürülmüş,

g) Türk şarapçılığının himayesi için Türk Standardları Enstitüsünün, kurulacak Şarapçılık Enstitüsünün de mütebaasını alarak yerli şaraplarını standardlaşması faydalı bulunmuş,

h) Şarapçılık istihsal kooperatiflerinin kurulmasına işaret edilmiştir.

Raporların umumi hey'ette müzakeresi sırasında bazı delegelerin teklifleri ve umumi heyetin tasvibileyile,

1 — Bağçılara tanınan (500) litre şarap imalatının eskiden olduğu gibi yürütülükte kalması,

2 — Kurulacak enstitüsünün, şarapçılığı ve bağıcılığı bir kül halinde ele alması,

3 — Sarap imal eden özel sektörde Tekel'e tanınmış haklar verilmesi,

4 — Şarap ihracatının her yönden kolaylaştırılması ve bu amacıyla bir şarapçılık birliği kurulması, şararlaştırılmış; Ankara, İstanbul ve İzmir Bölgelerini temsil eden beş kişiden ibaret bir birlik müteşebbis heyeti de seçilmiştir.

kabul edilmiş ve standardda, bu deneylerin nasıl yapılacakları gayet tafsilatlı olarak gösterilmiş, böylece zeytinyağlarının ana karakteristiklerini gösterecek rakamların standard muayene usulleri ile meydana getirilmesi usulü konmuştur.

Nümune Alma :

Bu yeni standardda, yağlar nümuneye alma usullerinde ciddi esaslara bağlanılmış ve gelişen güzellikten kurtarılmıştır. Böylece tank, sarmıç, sierna ve benzeri büyük kaplardan nümuneye alınacağı ayrı ayrı gösterilmiş, varil, teneke ve benzeri küçük kaplardan nümuneye alma usulleri de tafsilatlı ile anlatılmıştır.

Zeytinyağı gibi, alınan nümunenin bir parti malının karakteristikteki güçlüğü düşünülürse standardın bu işe verdiği değerlendirmenin önemini kolaylıkla anlaşılmak ve pek yerinde titizlik olarak görülmüştür.

Standardda, bu kadarla da yetinilmeyerek, nümuneye alma araçları üzerinde de durulmuştur. Böylece büyülü kaplardan nümuneye alma araçları ile küçük kaplardan nümuneye alma araçları, ayrı ayrı tavsif edildiği gibi, boyutlu resimler de standarda konmuştur.

Piyasaya Arz :

Türk Standardları Enstitüsünün bütün yayınlarında olduğu gibi, ye-

meklik zeytinyağı standardının sonunda da piyasaya arz kısmı yer almış bulunmaktadır.

Yemeklik zeytinyağının piyasaya güzel ve imalatçısının, yağın sınıfının, net ve brüt ağırlığının kolaylıkla görülebileceği şekilde arzı esas alınmıştır. Naturel, rafine ve tip zeytinyağının satışa, kapalı kaplar içerisinde çıkarılması şartı konmuştur.

Ambalaj içindeki zeytinyağının sınıfı, tür ve mahiyeti hakkında alıcıyı yanıtlayabilecek yazı ve resimlerin kaplar üzerinde yer olması yasak edilmiştir.

Zeytinyağlarına ait teneke kutu tiplerinin yarım kilodan itibaren 1, 2, 4, 5 ve 17 kiloya kadar olmaları kabul edilmiştir.

Bu ambalaj, yeni, bassız ve besin maddeleri kommaya éverişli malzemeden yapılmış olacaktır.

17 kiloluklar pres kapsüle, daha küçükleri alt ve üst kapakları hususi kapatma aletleri ile lehimisiz olarak kapatılacaklardır. Bu nümla beraber, alıcının isteğine göre, daha büyük kap ve taşıtların kullanılmasına da müsaade edilmişdir.

Şişeler ile satışa çıkarılacak zeytinyağının 250 gramdan başlayarak, 2 kiloya kadar piyasaya arzı kabul edilmiştir.

Ancak şişelerde, ışık etkisinden korunmak için gereken tedbirlerin alınması da şart konulmuştur.

Standardın sonuna konan müteferrik hükümlerde, enteresan konulara dokunulmaktadır.

İmalatçı veya satıcı, talep vukuunda müsteriye bir kalite beyan vesikası vermek zorundadır.

Dış memleketlere gönderilecek yağların ambalajları üzerine Türkçeleri ile birlikte, Türkçesinden daha büyük ve belirli olmamak üzere başka lisanla da yazılabilme imkânı da verilmiştir.

Diğer taraftan, zeytinyağcılıkta önemi aşikâr olan menşe adının yalnız zeytinyağının yetiştiği bölgede ve bu zeytinden elde edilen doğal zeytinyağlarının ambalajı üzerine yazılması kabul edilmiştir. Başka bölgelerden getirilen zeytinlerden elde edilen yağlar için, prese edildiği bölgenin adının, menşe adı olarak kullanılması yasak edilmiştir. Böylece devamlı bir ihtilaf kaynağı olabilecek hususun da önüne geçilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsü, yayıldığı bu yeni (yemeklik zeytinyağı standarı) ile memleketimizin en önemli bir döviz kaynağı haline gelmiş bulunan dünyaca tanınmış ürüntümüzün imâlini, satışını, gelişen güzellikten kurtarak, Avrupa'yi bir disiplin altına koymuş bulunmaktadır.

Ayrıca, zeytinyağı alıcılarına da, alacağı malın özellikleri hakkında aydınlatıcı bilgiler verilmekte, dış memleketlere de mallarımızı daha garanti ve daha emniyetle almak imkânımızı bahsetmektedir.

ASRIN YAKITI

AYGAZ

TSE GENEL KURULU TOPLANDI

Yapılan müzakerelerde, bilhassa, yayınlanan standardların uygulanması Ve mürakabesi üzerinde önemle duruldu

TSE Genel Kurulu 23 Mayıs 1963 Perşembe günü Enstitü Merkezinde toplandı.

43 üyenin hazır bulunduğu toplantıda özel sektörden Faruk Gönel Başkanlığı, bilimsel sektörden Prof. Necmi Tanyolaç ve resmi sektörden Yüksek Mühendis Dr. Tahsin Önalp başkan vekilliklerine seçildiler.

Öğleden önce ve sonra iki oturum yapan Genel Kurul; Enstitü Yönetim Kurulunun faaliyet ve malî raporları ile gelecek yıl iş programını, bütçe ve kadrosunu inceleyip müzakere etmiş, onaylamıştır.

Yapılan müzakerelerde üyeleri Enstitünün faaliyetinden genel olarak memnunilıklarını belirtmekte beraber standard hazırlama faaliyetinde ve Yönetim Kurulunda özel sektörden daha geniş ölçüde faydalılanması temennisinde bulunmuşlar ve bilhassa yayılmış standardların uygulanması ve mürakabesi üzerinde önemle durmuşlardır.

Sonucunda, Beş Yıllık Kalınma Plâni ile Enstitüye bir çok yeni standard hazırlama görevi verilmiş bulunduğu ve (295) konu üzerinde çalışan Enstitünün mütevazi bütçesi ile bu yolda gerekli giderler karşılanamayacağına göre, Enstitüye maktu ve nisbi aidat ödemekle mükellef kuruluşların cüz'i miktarlardan ibaret öde-

meleri arttırmak suretiyle bu ihtiyacın karşılanması uygun olacağı kanısına varılmış ve bunun ilgili mercilere duyurulması kararlaştırılmıştır.

Bu arada üyelerin sorularını ve ileri südükleri temenileri Yönetim Kurulu adına cevaplandırı Enstitü Başkanı Faruk Sünter, yürürlüğe konulan Türk Standardlarının uygulanma ve mürakabe safhalarında da yakından izlendliğini ve standartizasyon bahisinde menfi bir reaksiyon uyanmaması için gerekli tedbirlerin, Enstitü elemanları mahallerine kadar gönderilmek suretiyle alındığını, ancak standardların sayıları arttıkça bunlara ait kontrolların Devlet teşkilâti ile ifası mümkün olmayacağından bu konuda Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları, Sanayi Odaları, İhracatçı Birlikleri, işveren sendikaları gibi özel sektörün görevlendirilmesinin zarurî bulunduğu ve bu takdirde Devletin sadece bunlar tarafından yapılan kontrolu supervize etmesiyle hizmetin görülebileceğini ve bu yoldaki Enstitü görüşünün sırası geldikçe ilgili Bakanlıklara bildirildiğini, teklifin tahakkuku yolunda Türkiye Odalar Birliği ile müsterek çalıştığını açıklamış Genel Kurul, Başkanının bu beyanını tamamiyle tasvip etmiştir.

Bunun üzerine yapılan oy lamada Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu ayrı ayrı ittifakla ibra edilmişlerdir.

Yönetim Kurulundaki hizmet sürelerini tamamlamış bulunan Prof. Kâzım Köylü ve Cenan Sahir Silan yeniden üç yıl için seçilmişlerdir.

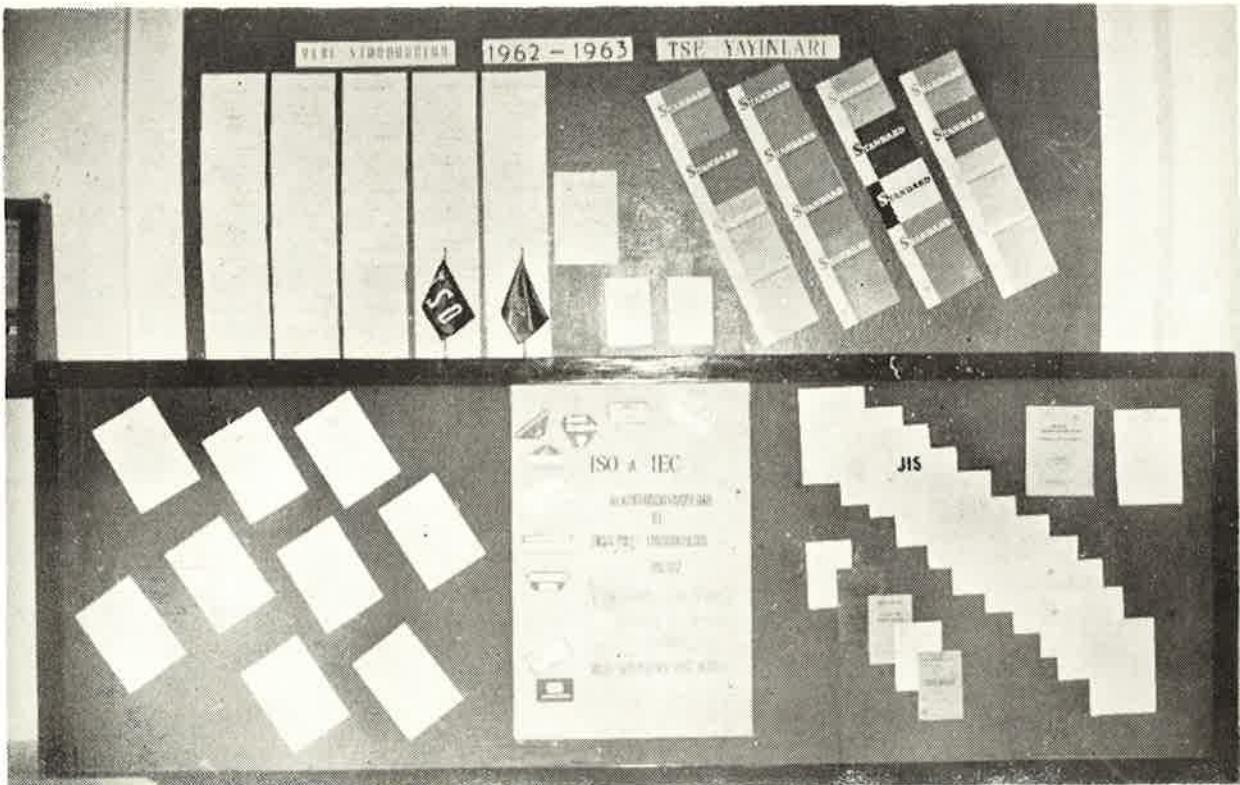
Yönetim Kurulu kararı ile; yıl içinde görevlerinden ayrılan Kimya Hazırlık Grupu Başkanı Semih Zaim'in yerine İzzet Erksal'ın ve Mühendislik Hazırlık Grupu Başkanı Turhan İskit'in yerine Dr. Mehmet Ali Oksal'ın atanmaları müsbet karşılanmıştır.

Genel Kurulun A ve C gruplarını teknik kurulda temsil edecek yerler için yapılan seçimi Prof. Tarık Somer, Cemal Üner, Veli Aytekin ve Nuri Ciritoğlu kazanmışlardır.

Temenniler arasında :

Yeni yıl Enstitü bütçe ve kadrosunu önceden Genel Kurul adına incelemek üzere kurulması kararlaştırılan bütçe komisyonunda Sadi Sanver, Murat İnce ve Mes'ut Gün görevlendirilmişlerdir.

Genel Kurul, birinci celse sona erken aziz şehitlerimiz için bir saygı duruşu yapmış, sevgi özel bir hey'ete cenaze törenine de iştirâk etmiştir.

TSE GENEL KURULU'NDAN RESİMLER

STANDARD. bu ilâve sahifeleri ile, 23 Mayıs Perşembe günü yayımlanan TSE Genel Kurulu'na ait resimleri toplu bir halde okuyucularına sunmaktadır

GENEL KURUL MÜNASEBE-
TILE HAZIRLANAN PANO-
LARDAN İKİSİ: TSE YAYIN-
LARI (Yukarıda) ve BASIN-
DA TSE (Sağda)

GENEL KURULA TOPLU BİR BAKIŞ

**AİD TEMSİLCİSİ Mr. MAHDER İLE
Mr. WENSEL GENEL KURULDA**

**TSE YAYINLARI, İLGİLİ MEMUR
TARAFINDAN GENEL KURUL
DELEGELERİNE DAĞITILIRKEN**

GENEL KURUL BAŞKANLIK DİVANI

**TSE YÖNETİM KURULU ÜYELERİ TOPLU HALDE KONGREYİ TAKİP EDİYORLAR.
SOL BAŞTA, TSE YÖNETİM KURULU BAŞKANI SORULARI CEVAPLANDIRIRKEN
GÖRÜLMEKTEDİR.**

GENEL KURULDAN İKİ AYRI GÖRÜNÜŞ

1962 - 63 Döneminde

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜNÜN ÇALIŞMALARI

Beş Yıllık Kalkınma Plânının yürürlüğe konulması ve birçok bölümlerinde standardlaşmayı hedef tutan hükümlerin yer olması hasebile TSE'nin önemi artıp hizmet yükü ağırlaşmıştır

TSE'nin 1962 - 63 dönemi faaliyet raporu

Genel Çalışmalar

«Bu dönem, standardizasyonun millî ve milletlerarası ekonomideki önemli yerini belirten ve dünya ticaretinde standard birliğine gitmenin kesin bir zaruret haline geldiği ni ortaya koyan olaylar ve bu yoldaki çalışmalarla geçmiştir.

Yine aynı süre içinde mecburi yürürlüğe konulan Türk Standardlarının uygulanmasına geçildiğinden daha ilk günlerde menfi bir reaksiyon uyanmasına mahal kalmamak için TSE'nin bu işde ilgili ve görevli bulunanlara aydınlatıcı, yol gösterici yardımılarda bulunmasına ihtiyaç hasıl olmuştur.

Beş Yıllık Kalkınma Plânının da bu arada yürürlüğe konulması ve birçok bölümlerinde standardlaşmayı hedef tutan hükümlerin yer olması hasebile TSE'nin önemi büsbütün artmış ve hizmet yükü ağırlaşmıştır.

Bu ana istikametlere yönelen genel gidisin etkileri altında TSE, bir taraftan milletlerarası ortak standartları hazırlamak amacıyla muhtelif Avrupa şehirlerinde tertiplenmiş toplantılara bildiri göndermek veya çalışmalarda temsilci bulundurmak suretiyle çağdaş memleketler arasında yerini alıp ödevini yapmış ve geriye millî menfaatlerimizi savunmuştur.

Öte yandan da Türk Standardlarının yurda uygulanmalarını yakından izlemiş, rastianan bazı güçlükleri zamanında önleyip standardlaşma davasının başarısı ile sonuçlanmasına gayret sarfetmiştir.

Türk Standardlarının düzenlenme ve uygulanma sınırları içinde hizmet payları ve ilgileri bulunan resmi, özel kuruluşlara iyi münasebetlerimiz devam ettirilmiş, karşılıklı anlayış ve yardımlaşmaya dayanan ortak çalışmalar yapılmıştır.

Türk Standardlarını millî ihtiyacımıza cevap verebilecek olgunlukta hazırlamak,

Beş Yıllık Kalkınma Plânının işaret ettiği konulara ait Türk Standardlarının düzenlenmesine öncelik vermek,

Türk Standardlarının uygulanmasında belirecek zorlukları bir aksamaya meydan vermeden önlemek,

prensiplerinden hareket eden TSE, görevini hakkıyle yapabilmek için Enstitü dışındaki imkânlardan da âzami ölçüde faydalanan yoluna gitmiş ve bu çalışmalarдан müsbet sonuçlar almıştır.

Aynı tedbire paralel olarak TSE'nin standard hazırlama usulerrinde yapılan düzeltmelerle faaliyetin seyrini hızlandırmakta ve verimi artırmakta ayrıca fayda sağlanmıştır.

Raporumuzda yerleri geldikçe açıklayacağımız faaliyet ve eserler, bu tutumu teyid eden örnekler olarak gösterilebilir.

Standard Çalışmaları

1962-1963 dönemine geçiti konularda üzerlerinde çalışılan 182 standartla girilmiş,

Yıl içinde Genel Kurul ve Bakanlıkların önemli görülen 65, diğer yerlerden 11 yeni standart isteği gelmiş; buna Tekstil Teknik Komitelerinden 37 konu daha katılmak suretiyle hepsi (295) i bulmuştur.

Bunlardan 24 konuya ait çalışmalar tamamlanıp Türk Standardı hüviyetini almış ve geriye kalan 271 tasarı muhtelif saflarala getirilmiş bir halde 1963-1964 dönemine devredmiştir.

Eldeki tasarılardan 122 si teknik komitelerde, 62 si hazırlık gruppındadır.

14 ü mütalâa alınmak üzere ilgili yerlere gönderilmiştir.

25 i mütaleadan gelerek son şeklini almış, tetkik ve tasvip için Teknik Kurula sunulacak durumdadır.

Teknik Kurul'un tasvibi ile bu dönemde Türk Standardı hüviyetini kazanan tasarılar ise sunlardır :

49 — Yalıtkan serit

50 — Buşonlu sigorta

51 — İgne yapraklı yapı keresitesi

52 — İgne yapraklı yuvarlak yapılı ağaçları

53 — Hasep nümune alma ve

muayene metodları

54 — Sabun

55 — Evlerde ve sanayide kulanılacak sivilastırılmış hidrokarbur tevzi tipleri,

56 — Ağaç tel direkleri

57 — Telgraf ve telefon hatlarında kullanılan porselen izolatörler,

58 — Floresan lamba balastları

59 — Tornavidalar

60 — Pensler ve kerpetenler

61 — Vida biçimleri (formları)

62 — Helisel matkap uçları

63 — Marangoz matkap uçları ve burguları

64 — Odunlifi levhaları

65 — Odunlifi levhalarından nümena alma ve muayene metodları,

66 — Pompalı gaz ocağı

67 — Fürmüz lambaları

68 — Marangoz rendeleri

69 — Pernolar, pimler, sıkma kovanları ve gupilyalar

70 — Elektrik el tütüleri

71 — Taşınabilir, yansıtaklı elektrik sobaları.

Cetvelerin sonundaki toplamlar arasında bulunan olgunlaştırılmış 25 tasarı da bu liste ile birleştirildiği zaman TSE'nin 1962 - 1963 faaliyet döneminde standard hale koyduğu tasarıların, gerçekte 49 u bulduğu meydana çıkar.

Geçmiş 8 yılda 48 Türk Standardı cıktısına karşılık, son bir yıl içinde aynı miktara denk bir çalışma yapıldığını açıklayan bu kıyaslamayı da Genel Kurulumuzun takdirlerine arz ederiz.

Ayrıca Türk Standardlarından bu dönem 23 ü basılıp yayımlanmış ve 16 si baskı için sıradı beklemektedir.

47 konunun Teknik Komiteleri henüz kurulamamıştır.

Standard çalışmaları bölümünde anılması gereken bazı hususları da sırası gelmişken belirtmek isteriz.

Söyle ki :

Ticaret Bakanlığının isteği ile düzenlenen Turunciller ve Şeftali gibi ihracat mahsullerimize ait Türk Standardlarına göre hazırlanmış malların ihracına başlandığı için Türk Standardları dış piyasa şartlarına uygunluk yönünden bir sınav geçirmiştir.

Hazırlık ve ihracat safhalarında, işçilerimizin standard rejime alışık olmamaları, birçok tesislerimizin eksik bulunması ve üstelik nakil, mu-

hafaza şartlarımızın yetersizliği yüzünden bazi güçlüklerle karşılaşmış ise de bütün burlara rağmen mahsullerimizin dış piyasalarda umulanın üstünde rağbet görmesi müstahsil ve ihracatçılarımızda standardlaşma lehine bir ilgi uyandırılmıştır.

Nitekim ihracat mevsimi sonlarına doğru turuncillerin istihsal merkezi Mersin'de TSE'nin de iştiraki ile yapılan ve önlümdeki mevsim yürürlüğe girecek olan Avrupa memleketleri ortak standardlarına uymağla matuf çalışmalar sırasında Türk Standardlarının sağladığı faydalardan memnunluk izhar edilmiş ve bu inançla amaca varmak kolay olmuştur. Şeftali konusunda da durum aynıdır.

Mecburi yürürlüğe konulan çeşitli elektrik ve cimento Türk Standardlarında da ilgilerle sıkı bir işbirliği kurulmuş ve standardların hazırlanma, uygulanma safhalarında tedarbin büyük faydalari görülmüştür.

Memleket ekonomisinde önemli rol oynayan millî sanayi müesseselerimden bazlarının ihtiyacı Türk Standardlarına göre imal edecekleri mallara, bir garanti sayıdıkları TSE markasını koymak istemeleri ve bu husustaki şartlarımızı kabullenmeleri mülâhazamızın ispatı olarak gösterilebilir.

Yakında başlayacak olan bu tatbikat; sanayimizde meşru ve serbest rekabete doğru yeni bir çığır açacak ve yerli mamullerimizin gelişmesinde standardlar önemli bir faktör olacaktır.

Bu konuda yapılan müracaat tâhakkuk etmek üzeredir.

Laboratuvar ve hizmet Binaları inşaatı

İnşaat faaliyetimizi açıklamadan önce kısa bir tanıma yapmakta fayda görmekteyiz. Söyle ki :

TSE Sitesi; A.B.C.D. olarak işaretlenen 4 Blok ve müstemilatından ibarettir.

A. bloku İdare ve Zayıf Akım Elektrik, Metroloji

B. bloku eğitim merkezi

C. bloku kuvvetli akım elektrik, makine, inşaat

D. bloku Fizik - Kimya, Organik ve Lifli Maddeler Laboratuvarları

30 Nisan 1963 tarihli itibarıyle inşaatımızın gelişme durumu söyleyelim :

A. Bloku :

Hafriyat, betonarme, taş duvar, tuğla duvar, blokaj, grobeton, ahşap doğramalar, sivalar, çatı işleri tamamlandı, halen ince sivalarla döşeme kaplamaları devam etmektedir.

Tesisat işlerinden :

Elektrik tesisatının % 80 i, sihhi tesisatın % 70 i, kalorifer tesisatının % 80 i ikmal edilmiş bulunmaktadır.

Bu haliyle % 70 i tamamlanmış sayılabilen A bloku 1963 sonuna doğru işgal edilebilecektir.

B. Bloku :

Hafriyat, betonarme, taş duvar, tuğla duvar, blokaj, grobeton, ahşap doğramalar, çatı işleri bitmiştir.

Elektrik tesisatının % 80 i, sihhi tesisatın % 80 i, kalorifer tesisatının % 70 i ikmal edilmiştir.

Bu blok, döşeme, duvar ve tavan kaplamaları bakımından hususiyet arzettiği için özel çalışmaları gerektirdiğinden projeler ayrıca hazırlatılmaktadır. Mayıs başında tamamlanacak olan bu projelere göre uygulamaya gecilecektir. Blok kezâ 1963 sonuna doğru bitirilebilecektir.

C. Bloku :

Hafriyat, betonarme, taş duvar, blokaj, grobeton, ahşap doğramalar, kaba sivalar, çatı işleri bitmiştir.

Tesisat işlerinin % 70 i tamamlandı. Bu blokun da 1963 sonuna doğru bitirilmesine çalışılmaktadır.

D. Bloku :

Hafriyat işleri, temel, bodrum, zemin ve birinci kat betonları bitmiş hâlen ikinci katın beton dökümü yapılmaktadır. Bu Blokun da 1963 sonuna kadar bitirilmesine çalışılmaktadır.

LÂBORATUVAR TEÇHİZAT ve TESİSATI

Yukarıda belirttiğimiz gibi 1964 yılı ilk aylarında her seyinin tamamalanacağı anlaşılan laboratuvar binalarımıza konulacak teçhizat ve tesisatın da bu arada elde edilebilmesi için gayret olunmaktadır.

Hatırlanacağı üzere, bu hususta Amerikalı Uzman Dr. W. G. Brombacher bir rapor düzenlemiştir ve ilk ihtiyaçları 419.000 dolar olarak testbit etmiştir. Geçen yıl içinde dolar olarak verilen AID yardımının dahi Devlet bütçesine, karşılık Türk paraları konulmak suretiyle ithali, kararlaştırıldıktan bu yolda işlem yapılmış ve aynı miktar ödenek Sanayi Bakanlığı'nın 1963 malî yılı bütçesine konularak Enstitümüze tahsis edilmiş durumdadır.

Surasını da açıklamak isteriz ki, aradan geçen zaman zarfında dünya piyasalarında meydana gelen fiyat artışıları ve projelerimizdeki gelişmeler karşısında mevcut tahsisat yetersiz kalacağından yeni teşebbüs ve ilâveler yapılması gerekecektir.

Diger taraftan laboratuvarlar isletmeye aicildiginda ihtiyac gorilecek eleman kadrosuna bir hazirlık olmak üzere : AID den sağlanan iki burs kadrosundan faydalananmak suretiyle iki Kimya Yüksek Mühendisi bir yıl süre ile ihtisaslarını artırmak üzere Amerika'ya gönderilmiştir.

Bu elemanları, George Town Üniversitesi ve AID Eğitim kısmı ile TSE programına bakan subesi temsilcilerinden kurulan bir juri seçmiştir.

Hazırlanan eğitim programı Eylül 1962 tarihinden itibaren uygulanmaktadır.

Argun Dağcioğlu'nun bu konuda iyi çalışmasına ve başarı göstermesine mukabil Haluk Berkcan'ın faaliyeti taminkar bulunmadığı öğrenildiğinden bu hususta AID ile müstererek bir karar alınması gerekmektedir.

Bu teşebbüslerle paralel olarak sözü geçen teçhizat ve tesisatin satın alımında ve montajında faydalılmak amacıyla AID'nin teknik yardımından getirttiği Amerikalı Uzman Dr. H. T. Wensel 19 Eylül 1962 tarihinde gelip Enstitümüzde hizmete başlamış ve Dr. W. G. Brombacher'in hazırlamış olduğu alat ve teçhizat projesini kesinleştirmiş ve dış memleketlere yazılan mektuplarla teklif istenmiştir.

Gelen teklifler iyi bir düzen içinde tasnif edilmiş ve ilgili laboratuvar uzmanlarımızla bu teklifler üzerinde çalışılarak siparişe geçmek üzere edilmiştir.

İç Münasebetlerimiz

A — Üniversiteler :

a) Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesiyle olan çalışmalarımız daha da sıkılmış ve bilhassa Turunciller ve seftali standardlarının revisyon çalışmalarında ve baklagiller gibi önemli ihraç mahsullerimize ait standardların hazırlanmasında iyi sonuçlar alınmıştır.

Yine bu cümleden olarak, Avrupa İktisadi Birliği Komisyonunun ele aldığı yaşı meyve ve sebze milletlerarası ortak standardları konularındaki faaliyet beraberice izlenmekte ve gereği yapılmaktadır.

b) İstanbul Teknik Üniversitesi'nden daha çok Elektrik Fakültesi Elektroteknik Kurumu ile sıkı temas halindeyiz. Fakat aldığımız sonuçlar henüz tammin edici bir düzuma getirilememiştir. Buna bir çözüm yolu bulunması üzerinde görüşmeler devam etmektedir.

Bu üniversitelerle normal münasebetlerimiz dışında ISO ve IEC' nin Enstitümüzden istediği mütalalar vesilesiyle de yazışma ve çalışmalarımız olmaktadır.

B — Bakanlıklar :

a) Yürürlüğe giren Beş Yıllık Kalkınma Plani, TSE'ye 15 ayrı bölümde görev vermek suretiyle standartizasyonun milli ekonomideki önemini ve kapsamını açıkça ortaya koymuştur. (1)

Plân hükümlerine göre ihraçları geliştirilmek istenilen yahut ihraçlarına yeni başlanacak olan mahsul ve mamüllerimizin ön planda standarize edilmeleri gerektiği için TSE bunuları ilgili olarak yeni yeni müraacaatlar almaktır ve imkanlarımıza bunların karşılanması adına gayret edilmektedir.

b) Ticaret, Sanayi, İmar ve İşkân Bakanlıkları da kalkınma planındaki görevlerini yerine getirmek amacıyla istigal konularına giren madde standartlarının ön planda yapılmasını istemektedirler.

Bunlardan ácil bir mahiyet taşıdıkları için Yönetim Kurulu kararı ile hemen ele alınmış bulunanlar, üzerlerinde çalışan standardlara ait cetvele katılmış ve diğerleri önemizdeki yıl iş programı içinde gösterilmiştir.

Yalnız bu vesile ile sunu da arz etmek isteriz ki, Enstitüden beklenen hizmelerin geniş hacmi yanında gelirleriniz ve imkanlarınız pek mütevazi kalmaktadır ve bu alanda teşebbüslerimize rağmen ilgili Bakanlıklarca yeter ölçüde bir yardım yapılmamıştır.

AID ile işbirliğimiz gelişerek devam etmektedir. Önümüzdeki yıl tamamlanacağı umulan laboratuvarımıza teknik yardımdan eleman sağlanması ve buraya bir kitaplık kurulması konularında daha simdiden yeni yardımlar araştırılmasına beraberce girişilmiş bulunmaktadır.

AID'nin, her fırsatta TSE'ye müzaharet ve işbirliğini esirgemediğini tekrar şükranla kaydederiz.

— Laboratuvar aletleri ve tesisi için verilen 419.000 doların bütünü ile bunların alınmasını sağlayabilmek için bir taraftan da günlük muafiyetinden faydalanaçak tedbirlerle başyurulmuştur.

Bütün ilgili Bakanlıklar ve bunlara bağlı teşekkürlerle başlayan işbirliğimiz hergün biraz daha ileri gitmekte ve olumlu sonuçlar alınmaktadır.

C — Özel sektör :

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin tertiplediği «kurulacak bölge kontrol laboratuvarları projesi» ile ilgili çalışmalar ve İzmir'deki yağ sanayii seminerine katılım edilmiş, ticaret piyasamızın muhtaç olduğu bildirilen standardlara programımız-

da yer verilmiş ve gerektikçe mütalâalarımız bildirilmiştir.

İstanbul Ticaret Odası ve Ticaret Borsası ile baklagiller, yağlı tohumlar ve zeytinyağı standard tasarılarının hazırlanmasında yapılan işbirliğinden verimli sonuçlar alınmıştır.

İstanbul Sanayi Odası nezdindeki Tekstil Komitelerimizin çalışmaları dönem sonlarına doğru hızlanmış olup diğer dallardaki teknik komitelerin de aynı seviyeye getirilmeleri yolundaki temaslarımız devam etmektedir.

Dış Münasebetlerimiz

International Organization for Standardization

— ISO —

ve

International Electrotechnical Commission

— IEC —

ISO :

Milletlerarası Standardizasyon Teskilati - ISO - ya kayıtlı üyeleri Fas'ın da katılımı ile 48, e yükseltmiştir. Güney Kore ve Guatema-la'nın müraacaatları da henüz incelenme safhasındadır.

ISO çalışmaları sonunda bu dönemde 43 Rekomandasyon daha yayınlanmış ve toplantıları 286 yi bulmuştur. Teknik komiteleri sayısında ise 3 artış olmuştur.

Sürelerini dolduran İcra Konseyi üyelikleri için yapılan seçimi Türkiye ve alfabetik sıra ile Arjantin, Brezilya, Danimarka, İngiltere kazanmışlardır. TSE'nin bu görevi 1.1.1963 den 31.12.1965 e kadar devam edecektir.

TSE için değerli bir başarı sağlanabilecek olan bu tevih dolayısı ile karşılıklı temas ve münasebetlerimiz genisleme yolundadır.

Geçen Genel Kurul toplantılarında da açıklanmış olduğu vechile yurt dışındaki milletlerarası standartizasyon çalışmalarına katılmak imkanlarımız dar olduğu için bu konuda daha ziyade Genel Kurul üyelerimizle ilgili gördüğümüz diğer resmi ve özel kuruluşların Enstitümüz adına temsilci gönderme ri yoluna gidilmiş ve oldukça iyi sonuçlar alınmıştır.

(1) Standard Dergisi: Sayı 13, Sayfa 10.

Bu cümleden olarak :

28 Mayıs - 1 Haziran 1962 tarihleri arasında Londra'da toplanan Kauçuk Teknik Komitesinde İstanbul Sanayi Odası Kauçuk Meslek Grubundan Aleksandros Halkusi;

17 - 21 Eylül 1962 tarihlerinde Baden-Baden'de toplanan Akustik Teknik Komitesinde Basın Yayın ve Turizm Bakanlığından Bilge Dikmen TSE'yi temsil bulmuştur.

IEC :

ISO'nun bağımsız bir bölümü halinde hizmet gören IEC'ye 36 memleket üyedir.

Bu kuruluşun, muhtelif Avrupa şehirlerinde tertiplediği kongresine ve bazı teknik komite çalışmalarına da yukarıda belirtilen usule başvurulmak suretiyle iştirakımız sağlanmıştır.

Nitekim :

14-18 Mayıs 1962 tarihlerinde Bournemouth şehrinde toplanan «Gemilerde Elektrik Tesisatı» Teknik Komitesinde Denizcilik Bankası uzmanlarından Ali Tiregöl,

24 Haziran 1962 tarihinde Büyüreş'te yapılan IEC Kongresinde İstanbul T. Ü. Elektrik Fakültesi Profesörlerinden Haldun Gürmen ve teknik komite çalışmalarında ise aynı Fakülteden profesör yardımcıları Hasan Önel, Mehmet İnan, Hasan Tahsin Saya, M. Münin Ülgür TSE'yi temsil etmişlerdir.

Ancak, kesif bir çalışma hamlesi içinde bulunan IEC'nin mütlaka isteklerini karşılamaktaki sıkıntımız devam etmektedir.

Diger Faaliyetler

— Kardeş enstitülerle standard ve yayım mübadelesi, danışma şeklindeki karşılıklı münasebetlerimizden faydalıyoruz.

İsveç, Şimal memleketleri, İtalya, İspanya ve İsrail ile American Bureau of Standards'ın sempati ve yardımlarını bu arada zikredebiliriz.

— Avrupa İktisadi Birliği Komisyonunun ele aldığı yaş meye ve sebzeler ortak standardlarının Cenevre'de devam eden düzenlemeye faaliyetinde TSE, bu dönemde varlığını iyiden iyiye duyurmuş, kabaklı ve iç findik, ceviz, badem ortak standardları görüştürken tebliğleri ve temsilcileri ile millî menfaatlerimizi hakkıyle savunmuştur.

Teşkilât - Mevzuat - Yayınlar

TEŞKİLAT :

TSE'nin hizmet yükü azami seviyesini bulmuş olmasına rağmen kesin bir zaruret duyulmadıkça yeni eleman tayinine gidilmemiş, böyleslikle eleman kadrosunda mümkün olan tasarruf yapılmıştır. Halen mînhal tutulan kadrolarımız mevcuttur.

Yalnız sitemize taşındığımızdan itibaren hizmet bahşında aradığımız bazı imkânlarla kavuşurken öte yandan da bugünkü kadro ve bütçemizle karşılaşamayacak ve hatta kıyaslanamayacak ölçüde yeni eleman ve ödenek ihtiyaçları geleceğimiz bir gerçektr.

Bu husus şimdiden bilinmeyeceğimizde yeni binada faaliyetlerin başlayacağı tarih kestirilemediği gibi istenilen vasıflarda bulunabilecek eleman sayısı ve ücretlerinin ne olabileceği hakkında da yakın bir bilgi edinememişim için geçen dönemdeki kadromuz aynen muhafaza edilmiş, yeni dönem bütçemize konulan takribi bir toplam giderle işlerin yürütülmesi uygun olacaktır sonucuna varılmıştır.

MEVZUAT :

132 Sayılı Kanundaki amir hükümlerin ışığı altında TSE elemanlarının düzenli ve verimli şekilde çalıştırılmasını mümkün kılacak talimat ve usullerin tesbitine devam edilmiş, TSE alâmeti farika talimiği ve bununla ilgili sözleşmeler genelge bitirilip yürürlüğe konmuştur (1). TSE personeli sicil ve görev talimatı ile muhasebe talimatı ve muhabere, arşiv talimatı tasarıları da mevzuat hazırlık grubu tarafından tamamlanmıştır.

Ayrıca standard hazırlama usulümüz revizyona tabi tutularak çalışmalarla hız verecek düzeltmeler ve ekler yapılmıştır.

YAYINLAR :

a) TSE yayın organı STANDARD dergisi, Genel Kurulumuzun kanunu Enstitüye verilmiş görevleri yerine getirebilmek amacıyla ile ve gereken maddi desteklemeyi de gözé

(1) Stand Dergisi: Sayı 12, sayfa 10.

aldırarak yayımlanmasına karar verdiği vechile ve sayın üyelerimizle okurlarımızın değerli temennilerine uyularak her ay değişen ve olgunlaşan bir muhnevada çıkarılmıştır. Temin edilen abone ve ilânlar sayesinde dönem sonu bilançosu zarar yerine 1522,66 liralık bir gelir sağlıyarak kapanmıştır.

b) Bu arada geniş vatandaşlığını ilgilendiren standard tasarılarının, STANDARD Dergisi ile kamunun bilgisine sunulması suretiyle daha mükemmel olmalarının sağlanması düşünüerek bu yolda uygulama yapılmıştır.

c) Beş Yıllık Kalkınma Planının TSE'ye yüklediği hizmetleri topluca ilgililerin önüne sermek amacıyla bunlar bir küçük broşür halinde bastırılmış ilgililere dağıtılmıştır.

d) «Türkiye'de standartizasyonun tarihi ve Türk Standardları Enstitüsü» adı altında hazırlanmaktadır olduğu daha önceki Genel Kurullarımızda haber verilmiş bulunan kitap tamamlanıp Yönetim Kurulunun incelenmesinden de geçmiştir.

Bunun metnindeki tarih belgeleri orijinalerinin film ve fotokopilerini alabilmek için Başbakanlık ve Arşiv Umum Müdürlüğü'ne misa-adeleri sağlanmıştır.

Ekleri ile birlikte 750 daktilo sahifesi tutan eserin baskısı, önumüzdeki yaz aylarında yapılacak surette planlanmıştır.

e) İmar ve İskân Bakanlığının İzmir Fuarında tertiplediği İkinci Yapı Malzemesi Sergisi'ne de istirak edilmiş ve takdir ifade eden ikinci bir belge almıştır.

f) Ankara ve İstanbul Radyolarında «Standard ve Standardizasyon» u halkımızın anlayacağı dille açıklanan konuşmalar yapılmıştır.

Raporumuzu bitirirken TSE'nin gelişmesine ve millî ekonominin düzelmeye hizmet eden bu çalışmalarla katılmak ve TSE'yi maddi, manevi yardımları ile desteklemek hususunda emekleri geçenler ile resmi ve özel kuruluşlara teşekkürde bulunma bir vazife sayar Genel Kurulumuzu saygı ile selâmlarız.»

**TÜRK STANDARDLARI
ENSTITÜSÜ
YÖNETİM KURULU**

Çimento torbalarının katları tesbit ediliyor

Son defa yürürlüğe konulan Çimento Türk Standardının uygulanmasıyle ilgili olarak çimento müstahsillerinin yaptıkları müracaat üzerine çimento torbalarının kaç kat yapılacağı hususunu tesbit için TSE Merkezinde bir toplantı düzenlenmiştir.

TSE İnşaat Hazırlık Grupu ile Çimento Teknik Komitesi ve Bayındırılık Bakanlığı, İmar ve İskân Bakanlığı ve çimento müstahsilleri temsilcilerinin de katılması ile yapılacak olan toplantıda kara ve deniz ullaştırma vasıtalarımızla şartlarımız dikkate alınarak buralara göndirecek çimento torbalarının kat sayıları kararlaştırılacaktır.

Bütün ilgililerden bu hırsızca gelmiş olan mütalâalar da tabiatıyla zayıflat yönünden verilecek kararda müessir olacaktır.

TSE TEKNİK KURULU TOPLANTISINDA

Zeytinyağı, Ahşap parkeler, Elektrik süpürgeleri Türk Standardları kabul edildi

18.5.1963 Cumartesi günü rara bağlanması istendiğini 17 üyesinin huzuru ile toplanan TSE Teknik Kurulu, gündemde yer alan «Zeytinyağı, Ahşap Parkeler ve Taşınabilir Elektrik Süpürgeleri» standard tasarılmasını inceleyen Teknik Kurul Alt Komitelerinin raporlarını birer birer müzakere ederek bunların bilimsel ve teknik esaslara uygun muhtevada hazırlandıklarını tesbit etmiş olduğundan alt komitelerin ve müzakere sırasında Teknik Kurul üyelerinin, iyi anlaşılma ve uygulama yönünden gerekli gördükleri redaksiyon mahiyetindeki düzeltmeler, mutabık kalınan biçimde yapılmak kaydıyle hepini oy birliği ile kabul etmiştir.

Gündem sonunda Genel Sekreter, mecburi yürürlüğe konulmuş bulunan TS.19-33 standardlarının çimento torbaları ile ilgili hükümlerinin revizyona tabi tutulması hakkında bir teklif bulunduğu, bunun da ivedilikle görüşüslük ka-

bildirmiş, İnşaat Hazırlık Grupu Başkanı teklifin kapsamını ve anlamını ortaya koyan bir açıklama yaptıktan sonra konu gündeme alınmıştır.

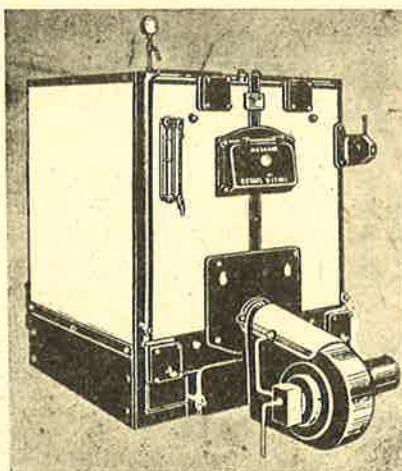
Yapılan görüşmelerde: Teklifin, standardın esasından ziyade uygulanması ile ilişkin bulunduğu ve özel bir komite tarafından yapılan araştırma ve tecrübe dayandığı için ayrıca bir incelemeye lüzum olmadığı, diğer taraftan teklike göre işlem yapıldığında bir miktar döviz tasarrufu ve dolayısıyla kamuya yararlık sağlanması olacağı kanısına varılmış, teklif oy birliği ile onaylanmıştır.

Buna göre, kara nakliyatın da çimento torbaları, enaz üç kat kraft kâğıdından yapılmış olacak ve deniz nakliyatında kullanılacak çimento torbaları üzerindeki incelemeler henüz sonuçlanmadığından uygulama bugünkü sekli ile 1964 tarihine kadar devam edecektir.

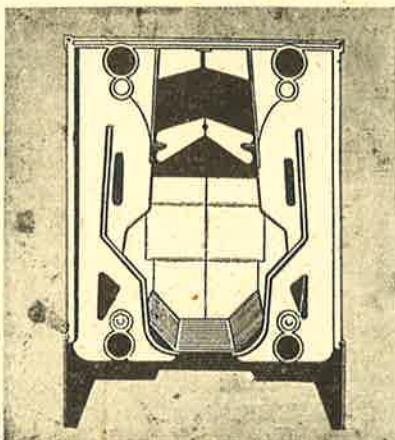
GEÇEN AY İÇİNDE TSE'ye YABANCI MEMLEKETLERDEN GELEN STANDARDLAR

HAZIRLIK GRUBU	YABANCI MEMLEKET	Hindistan	Cekoslovak.	İsviç	Alman	Fransız	İngiliz	İtalya	Belçika	Polonya	Y. Zelanda	İsrail	Macaristan	Romanya	Toplam
ELEKTRİK					9	8									17
LABORATUVAR		154*		47*											201
KİMYA		13				11									24
İNŞAAT				53*					18			115			186
MADEN		10													10
MAKİNA							27*								27
MÜHENDİSLİK NORMLARI										21*			74*		95
TEKSTİL											5				5
ZİRAAT		7										12			19
TOPLAM		30	154	53	47	9	19	27	18	21	5	12	115	74	584

(*) Muhtelif konularda.

B II OEL
busul Mazot Tipi
(10 İle 20 m²)

Döküm Radyatörlerden sonra, şimdi de...
Almanyanın en meşhur calorifer kazanı fabrikası

Eisenwerk Hilden

PATENTİ ve İŞBİRLİĞİ İLE İMAL EDİLEN

SICAK SU VE ALÇAK TAZYIKLI BUHAR İÇİN

Döküm Kalorifer Kazanları

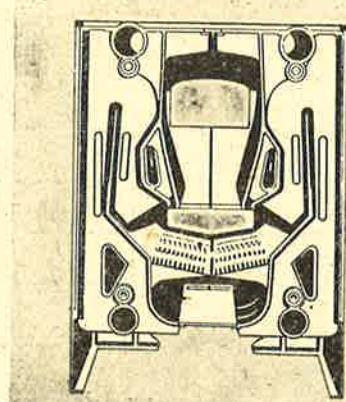
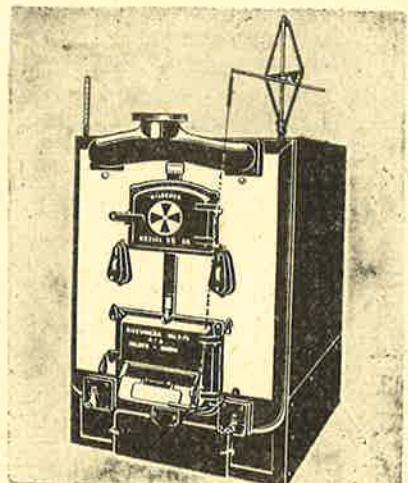
DÜNYANIN HER TARAFINDA OLDUĞU GİBİ
MEMLEKETİMİZDE DE
SATIŞA ARZEDİLDİ

EN KÜCÜK YERE
MONTE
EDİLEBİLECEK
ŞEKİLDE
DÖKÜM DİLİMLERDEN
MÜTEŞEKKİL

UCUZ
UZUN ÖMÜRLÜ
EKONOMİK
KULLANIŞLI
RAHAT
YÜKSEK RANDIMANLI

B II SK
İnyil ve ber cinsi kömürde yakınıya olverigil
(10 İle 20 m²)

TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRIKLARI A.Ş.

Sipariş ve Satış Merkezleri :

KOÇTAŞ TİCARET A.Ş.

MERKEZ TİCARET Ltd. Şti.
Ankara, Ulus Meydanı, Koç Han,
Telefon: 11 04 50

Can Kurtaran Yelekleri Hakkında Hazırlanan Yeni Britanya Standardı

Motosiklet binicilerinin, kazalara karşı hayatlarını korumağa yarayan mijferlerle, emniyet kayışlarının sağladığı faydalari içine alan BSİ spesifikasyonlarından başka bu kez de denizlerde emniyeti sağlayıcı tedbirler ele alınmış bulunmaktadır.

18 aylık teknik araştırmalar ve çalışmalar sonucunda, insan hayatının korunmasını sağlayacak bu standard BSİ'nin 25 sayfalık son yayınıdır. Can kurtaran yeleklerinin yapılması ile deneyleri üzerinde önemli kuralları kapsamaktadır.

Şimdi piyasada bulunan can kurtaran yeleklerine benzemeyen bir biçimde yapımı tutturulmuş bulunan BS. 3595 sayılı Britanya Standardı, denize düşen herhangi bir insamı korumayı amaç tutmuştur.

Londra'da White House'da yapılan basın toplantılarında bu yeni standard söz konusu olmuş, toplantıda bulunan yüzücü ve dalıcı olmakla ün salmış olan Dr. A. F. Davidson, yüzmeye havuzlarında 10 tip yelek göstererek deneylerini yapmıştır. Alınan olumlu sonuçlar, aynı günün akşamı B.B.C. Televizyonunda ve ileriki haftalarda da bir çok sinemada halka gösterilmiştir.

Yeleklerin standardı bakımından başlıca özellikleri şunlardır :

1) Denize düşen kişi, dengesini kaybetmiş olsa bile giymış olduğu yelek, kendisini sırt üş-

tü gevirecek durumunu korumasını sağlayacaktır.

2) Yelek, o kişinin burun ve ağını tamamen suyun yüzünde tutmasını ve üzerine gelen dalgaları karşılamayı sağlayacaktır.

3) Düzeni o şekilde hazırlanmıştır ki, o kişi dalgalarla beraber hareket edecek fakat başı suya değmeyecektir.

Britanya Standardlarına katılmış bulunan bu standard BSİ alâmeti farikasını taşıyacaktır.

Bir yıl önce, Britanya Standardları Enstitüsü Can Kurtaran Yeleğinin yapısı ile ilgili araştırmalar sonucu yaptığı deneylerde, bu can kurtaran yeleklerinin eşsiz bir değer taşıdığı kanısına ulaşmıştır. Bu değişim emniyet sağlayan yeleklerin sırrını 3595 sayılı standard açıklamış bulunmaktadır.

Bir şartname tasarısına yardım olmak üzere tümü ile doyuruğu yeni deneyler düzenlenmiştir. Denemeler, R. A. F. Farnborough kuruluşunda bulunan tüm can kurtaran yelekleri üzerinde ilk kez yapılmış, daha sonra Gospord Haslar'da bulunan Bahriye Nazaretinin Deneme İstasyonunda tekrarlanmıştır.

Bu deneyler, Britanya'nın 400X200 kadem boyundaki en büyük havuzunda yapılmıştır. Bu havuzda bilinen yükseklik ve hızda dalga yapılmaktedir. Dr. Davidson çeşitli dik iniş testleri ile deneylerini bu havuzda yapmıştır. Bu alanda

kendisinden faydalanan Dr. Davidson, suya düşmüş ve şaşırılmış bulunan bir kişinin gerek gölde ve gerekse denizde olsun ne gibi olaylarla karşılaşacağını bileyek durumda idi.

Her tip yelek, bir çok testlere uygulanmış ve sonucunda durum belirmiştir.

Şu sırada yayınlanarak Arşivimize gelmiş bulunan Britanya Standardları süreli olarak deneyleri yapılan bu testlerin sonucudur.

3595 sayı ile standarda katılmış olan can kurtaran yelekleri sıcak iklimlerde yetişen bir cins elyaftan yapılmış, ağız veya gazla şişirilmiş çeşidindendir. Standard yapımın istek, ihtiyaçlarını amaç tutmuş olup, herhangi bir desen ve yelek tipini gözönünde tutmamaktadır.

BSİ alâmeti farikasını taşımadan önce yeleklerin pratik ve laboratuvar deneylerinden geçirilmesi zorunludur. Bu işlem özel eksperlerce yapılmaktadır. Yelek deneyde bulunan bir kişinin rastgele bir havuza dalarak, tüm emniyet koşullarının bulunup bulunmadığını incelemesi ile teste uygulanır. Daha sonra BSİ'nin (Hemel Hempstead) merkezi, düzeni kurmuş olan laboratuvar testlerine başlayacaktır.

Prototipler, beğenilip, kabul edildikten, yeleklerin fabrikada yapımından sonra BSİ denetçileri fabrikaya giderek rastgele seçilmiş olanlarla program üzere BSİ merkezinde ana deneylere başlanacaktır.

Haberleri

ISO Teknik Komiteleri Çalışmaları

Çeşitli Rekomandasyon Tasarıları incelendi

Amyant Çimento Teknik Komitesinin (ISO / TC - 77) Roma toplantısı

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtının 77 sayılı Amyant Çimento Teknik Komitesinin 6 ilâ 10 Mayıs 1963 günlerinde Roma'da yapmış olduğu toplantıya Enstitümüzü temsilen katılan Türkiye Çimento Sanayii T.A.S. İşletmeler Müdürü Bay Zeki Peker ve yine aynı teşkilâttan Bay Aydin Gençosmanoğlu yurda avdet etmişlerdir.

Bu toplantıya 26 ülkeden 75 delege iştirâk etmiştir.

Toplantıda görüşülen konular şunlardır:

1 — Amyant Çimento plakalarının teknik koordinasyonu konulu Eylül 1962 tarih ve 125 nolu Rekomandasyon tasarısı,

2 — Eylül 1962 tarih ve 126 sayılı ve Amyant Çimento Mamullerinden Nümune Alınması ve Kontrolü hakkındaki rekomandasyon tasarısı,

3 — Ocak 1963 tarih ve 12 sayılı Amyant Çimento Plakaların Ateşe Mukavemet İzolasyonu hakkındaki rapor,

4 — Mart 1963 tarih ve 2 sayılı Amyant Çimento Boru ve Boru Bağlantıları hakkındaki rapor.

Toplantı, İtalyan Standardizasyon Teşkilâtından M. Bianchi tarafından açılmış ve başkanlığı Brezilya delegesi

M. Rogne De Pinho seçilmişdir.

Üç su-komite halinde yapılan çalışmalardan sonra, raporlar hakkında ileri sürülen firmanız Genel Kurula sunulmuş ve nihaî raporların nasıl tanzim edileceği kararlaştırılmıştır.

ISO / TC - 6'nın Paris toplantısı

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtının «Kâğıt» mevzuu ile istigal eden 6 numaralı Teknik Komitesi, 25-26 Nisan 1963 tarihlerinde Paris'te AFNOR'un Teknik Direktörü M. Duval'in başkanlığında bir toplantı yapmıştır.

Toplantıya, Belçika, Kanada, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan, İtalya, Hollanda, Polonya, Portekiz, İsviçre, İngiltere, Amerika, Rusya ve Yugoslavya'dan 30 delege katılmıştır. Ayrıca Dünya Posta Birliği'nden sekiz müşahit toplantıları takip etmişlerdir.

Toplantıda, Komitenin faaliyet raporları incelenmiş ve ISO / TC - 6'nın altı su komitesine yeni talimat verilmiştir.

ISO'nun, kâğıt hamurunda kuru maddeler ve alkali erime kabiliyeti hakkındaki iki tasarısı incelenerek kabul edilmişdir.

Bu arada, bir kâğıt tabakanının kalınlığı ve kâğıtta su emme hassasının ölçümü (Cabb testi) konuları da incelenerek prensip itibariyle tasdik edilecek ISO'ya sunulmuştur.

Lübnan Standardlar Enstitüsü ISO'ya Üye oldu

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtı (ISO) nun son toplantısında Lübnan Standardlar Enstitüsü'nün de bu kuruluşuyla katılması uygun görülmüştür.

Bu üyelik 14 Mayıs 1963 gündünden başlamıştır.

Başarı dileklerimizle bu Enstitünün adresini duyuruyoruz :

Lebanese Standards Institution
P. O. Box 2806
Beirut-LEBANON

Yeni bir ISO Rekomandasyonu

Bilyalı ve rulmanlı yatakaların tanıtma kodu konulu 157 numaralı tasarı ISO Rekomandasyonu ISO Konseyinin onayı ile rekomandasyon olarak kabul edilmiştir.

Tasarı, 12 ye karşı 0 oyla tasdik edilmiştir.

Bu yeni ISO Rekomandasyonunun numarası ISO/R 300 /1-1963 tür.

KOLOMBİYA STANDARDLARI ENSTITÜSÜNÜN BAŞKANI DEĞİŞTİ

Santander Endüstri Üniversitesi İlimi Araştırmalar Bölümüne bağlı Kolombia Standardları Enstitüsü Başkanı Prof. Alfredo Navarro Serrano'nun iki sene müddetle araştırmalar yapmak üzere Amerika Birleşik Devletlerine gitmesi üzerine, Bakanlığa yine aynı üniversiteden Prof. Fernando Mejia Valenzuela Vekâleten atanmıştır.

National Bureau of Standards'ın yeni yayınları

Elektrik ve Elektronik (Electricity and Electronics) Rezistans ve Reaksiyon; Elektron lâmbaları, elektrik alatı, manyetik ölçmeler, mühendislikte elektronik alât, elektrokimya,

Optik ve Metroloji (Optics and Metrology) Fotometri ve Kalorimetri - Optik Alat - Fotografik Teknoloji - Uzunluk - Mühendislikte metroloji

Isı ve enerji (Heat and Power) Isı Ölçüleri - Termodinamik - Sirojenik Fizik - Motorlar ve Yağlama - Motor Yakıtları

Atom ve sua fiziği (Atomic and Radiation Physics) Spektroskopi - Rodyometri - Kitle Spektrometrisi - Katı Madde Fiziği - Elektron Fiziği - Atom Fiziği - Nükleer Fizik - Radyoaktivite - X Işınları - Betatron Nükleer Alât - Radyolojik Tec-hizat AEC Radyasyon alâtı.

Kimya (Chemistry) Organik Kaplamalar - Satılık Kimyası - Organik Kimya - Analitik Kimya - İnorganik Kimya - Gaz Kimyası - Fizikî Kimya - Isı Kimyası - Spektrokimya - Saf Maddeler.

Mekanik (Mechanics) Ses-Mekanik Alât - Sıvı Mekaniği - Kapasite Yoğunluk ve Sıvı Ölçüleri - İştial Kontrolları.

Organik ve Lifli maddeler (Organic and Fibrous Materials) Lâstik - Tekstil - Kâğıt - Deri - Deney ve Spesifikasiyonlar - Polimer Yapı - Organik Plâstikler - Disçilik Araştırmaları.

Metalurji (Metallurgy) Isı Metalurjisi - Kimya Metalurjisi - Mekanik Metalurji - Aşınma.

İnşaat Teknolojisi (Building Technology) İnşaat Mühendisliği - Yangından Koruma Careleri - Isıtma ve Soğutma Döşeme, Tavan ve Duvar Kaplama Malzemesi - Kool ve Spesifikasiyonlar.

Tatbiki Matematik (Applied Mathematics) Hesap Analizleri, Hesap - İstatistik Mühendisliği - Hesap Fiziği.

BASKA ÜLKELERDE HAZIRLANAN STANDARDLAR

ALMANYA (DNA)

DIN 7772	Araç tekerlek süpaplari, iç lâstik supapları
DIN 7757	Araç tekerlek süpaplari, süpap kapakları, süpap gövde deliği,
DIN 7774	Araç tekerlek süpaplari, iç lâstik süpaplari
DIN 7780	Araç tekerlek süpaplari, jant süpaplari
DIN 7771	Araç tekerlek süpaplari, iç lâstik süpaplari
DIN 6602	Tankerler için bağlantı parçaları
DIN 1180	Süzgeçler, boyutlar, kalite spesifikasyonları, deney metodları
DIN 1230B1	1 Borular, râkorlar, ve taş mamüllerde kanal ve plâkalar. Boyutlar ve cins şartları.
DIN 1230B1	2 Borular, râkorlar ve taş mamüllerde kanal ve plâkalar Deney şart ve metodları
DIN 2950	Dövülebilir dökme demir boru râkorları
DIN 2980	Dişli çelik boru râkorları
DIN 2981	Dişli boru râkorları, uzun vidalar
DIN 2982	Çelik boru râkorları, nipeller, tank nippelleri
DIN 2983	Dişli çelik boru râkorları, ve dirsekler
DIN 2987B1	1 Çelik boru râkorları, çaprazlar, T boruları, dirsekler
DIN 2987B1	1 Dişli çelik boru râkorları, T boruları, dirsekler, reduksiyonlar
DIN 2990	Dişli çelik boru râkorları, altigen nipeller, þuþonlar
DIN 28501B1	1 Dökme demir borular, ve basınlı ana-borularda hususi dökümeler, vida somunları, vida delikleri
DIN 3680	Buhar kapakları sistem ve iç tesisatları
DIN 3682	Buhar kapakları, basınç hacmi, bağ çesitleri, ana malzeme
DIN 3683	Buhar kapakları, özellikleri
DIN 3684	Buhar kapakları, dahili erkek soket diþili ve harici diþi soket diþili, boyut bağlantıları

HINDİSTAN (ISI)

I.S.2009—1961	Yatay ve eğik yað depolarının kalibrasyonu
I.S.2008—1961	Dikeý yað depoları için kapasite tablolarının hesap metodları
I.S.1703—1962	Bilyali süpaplari
I.S. 404—1962	Kurşun borular
I.S. 458—1961	Beton borular (takviyeli ve takviyesiz)
I.S.1825—1961	Aliminyum süt kutuları
I.S.1071—1961	Tek gövdeli tulumba
I.S.1078—1961	Kurşun borular
I.S.1979—1961	Kurşun boruların son deneyleri
I.S.1879—1961	Dövülebilir dökme demir boru râkorları
I.S.1970—1961	Haþk saðlığı için elle kullanılan ilâçlama makinaları

İSRAİL (SII)

S.I. 405	Evlerde su tesisatı için emniyet valfları

JAPONYA (JISC)

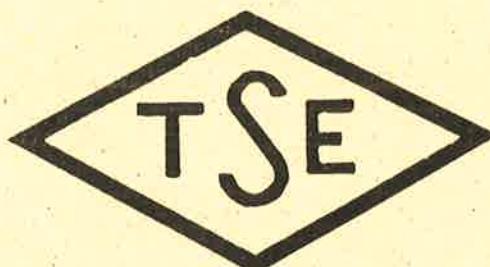
JIS B 2302—1960	Vidali kurşun boru râkorları
JIS B 2301—1960	10 kg/cm ² vidali dövülebilir demir râkorları
JIS B 2290—1960	Vakum flanjları
JIS B 2083—1959	Dökme demir, 20 kg/cm ² flanjlı diþ vidali valf
JIS B 2404—1960	Dökme demir 10 kg/cm ² flanjlanmış diþ vidali valf

SATIN ALACAĞINIZ
MALLARDA

T S

MARKASINI ARAYINIZ

BU ALÂMETİ FARİKAYI TAŞIYAN
MALLAR

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Tarafından Hazırlanıp

Kabul Edilen

STANDARDLARA GÖRE İMAL EDİLMİŞTİR

BU MARKAYI TAŞIYAN MALİ

**iNANARAK ALIN
GÜVENEREK KULLANIN**

STANDARDİZASYON VE KOOPERATİFLER

Muzaffer UYGUNER

İktisaden gelişmiş memleketlerde kooperatiflerin de gelişmiş olduğu bir gerçekettir. Amerikalı bir yazar, kooperatiflerin geliştiği memleketlerde hayat düzeyinin de yükselmış olduğunu söylemektedir. Kooperatifciliği, biraz da kültürlü kişilerin basardığı bir işbirliği diye düşünüyorum. Memleketimizde ilk kooperatiflerin Aydin dolaylarında kültürlü kişiler tarafından kurulduğunu biliyoruz. Doğu Anadolu'da kooperatif hareketinin kısırlığı da bu düşüncemizi kuvvetlendirmektedir.

Bu görüşle baktığımız zaman, kooperatiflerin standardların hazırlanmasında ve uygulanmasındaki rollerini de kolayca açıklamış oluruz. İktisaden gelişmiş ve kooperatiflerin önemini benimsemış topluluklarda standardların da önemi, büyükttür. Bu önemli konuda kooperatifler hem hazırlayıcı ve hem de uygulayıcı olmak üzere iki görev yaparlar. Bizim satış kooperatifleri dediğimiz kooperatiflerin, ortaklarından aldıkları ürünleri pazar için hazırlamaları gereklidir ve bugün de bu hazırlama, kooperatif birlikleri tarafından yapılmaktadır. Çeşitli karakterdeki ortağın getirdiği ürün, alım sırasında bir standard uygulansa bile, çeşitli özelilik taşıyor bizde. Bu bakımdan standard esaslarına göre hazırlama gerçek bir zorunluk olu-

yor. Bu hazırlama Amerika likleri alım ve satım görevlerini gibi memleketlerde daha önemli bir yer alıyor. Yoğaltım kooperatiflerinin gerek alış ve gersekse satış sırasında standardları gözönünde tutmaları gereklidir. Bizde gerek yoğaltım kooperatifleri gelişmemiş ve gersekse bütün maddelerin standardının yapılmamış olması yüzünden bu hususta bir faaliyetimiz de yoktur. Halbuki gelişmiş memleketlerde yoğaltım maddelerinin standardı ve ambalajı en başta gelmekte, yoğaltım kooperatiflerinin standard konusundaki görevleri de önemli bulunmaktadır.

Memleketimizde faaliyyette bulunan Tarım Kredi, Esnaf Kefalet Kooperatiflerini bir yana bırakırsak Tarım Satış, Yoğaltım, Alım ve Satım (istihsal kooperatifleri ile balıkçılardan kooperatifleri) Kooperatifleri, Okul Kooperatifleri, Küçük Sanat Kooperatifleri ve Yapı Kooperatiflerinin standardların yapılması ve uygulanması hususunda yapabilecegi çok şey bulunduğu söyleyebiliriz. Bu «söylediğimiz» sözcüğü öylece söylemiş değildir. Saydığımız kooperatif tiplerine göre durumu aşağıda açıklayacağız.

1 — Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri

2834 sayılı kanuna göre kurulan bu kooperatifler ve bir-

likleri alım ve satım görevlerini bir arada yaparlar. Alım görevlerini de ikiye ayırmak mümkündür: birincisi asıl uğraşlıklar ürünü alınması, ikincisi ortaklarının üretim araçlarının alınması ve ortaklara dağıtılması.

2834 sayılı kanuna göre kurulan kooperatifler bugün incir, kuru üzüm, pamuk, zeytinyağı, zeytin, ipek, narenciye, antep fistığı, gülayağı, fındık, yaş meyve ve sebze konusunda çalışmaktadır. Bu kooperatifler ve bunların birlikleri, ortaklarına dağıtmak üzere aldıkları üretim araçlarının hibrinin standardını yapmış değildir ve yapılması için de faaliyyette bulunmamışlardır.

Ortaklardan aldıkları ürünler gelince: üzüm, pamuk, Antep fistığı, fındık standardları uzun yıllar önce «norm mura-kabe türü»; narenciye de TSE tarafından Türk Standardı olarak yapılmıştır. İncir, zeytinyağı, zeytin, koza, gülayağı, yaş meyve ve sebze standardları yapılmış değildir. Standardı mevcut olanlar için alım sırasında standard uygulanmakta, standardı olmayanlar için her Birlik piyasada örf olarak kullanılan tipleri esas almaktadır.

Ortaklardan alınan ürünler mevcut standardlara uygun o-

larak işlenerek ihrac edilmekte ise de iç pazar standarddan yoksun kalmakta veya standarda uygun mal iç pazarda satılsa bile kontrol dışı kalmakta, kontrol edilememektedir. Standard olmayan ürünlerden incir için Kuru Meyve İhracatçıları Birliğinin, zeytinyağı için gene İhracatçılar Birliğinin tesbit ettikleri esaslar ihracat için uygulanmaktadır. Birliklerde işleme sırasında satılabilen büyüklikte ambalajların yapılması iç piyasada kontrolu kendiliğinden sağlayacaktır.

II — Yoğaltım Kooperatifleri :

Herkesin yoğaltıcı olduğu memleketimizde yoğaltım kooperatifleri nedense gelişmemiştir. İkinci Dünya Savaşı yıllarda bazı zorunluklarla kurulan yapmacık kooperatiflerden bugün yaşayan pek azdır. Bu sayı azlığı yüzünden bazı standard faaliyetinin pahaliya mal olması bu kooperatiflerin standartızasyon konusuna yardımcı olmalarını kösteklemektedir. Amerika gibi bir memlekette bile yoğaltım kooperatiflerinin sayısı fazla olduğu gibi standard konusundaki faaliyetleri daha fazladır. Alında standard mal alımına dikkat edildiği gibi satışta standarda daha fazla önem verilmektedir. Ölçü ve kalite standardları Amerika'da alım satımın temelidir. Yoğaltım kooperatiflerinin Gima'nın

gittiği yola gidebilmesi ne faydalı olur.

III — Alım ve satım kooperatifleri :

Memleketimizde üretim kooperatifleri adı ile anılan kooperatifler ve aynı nitelikte olan balıkçı kooperatiflerini burada ele alıyoruz. Bu kooperatifler de ortaklarının ihtiyacı olan araçları alırken standard aramaz ve bu yüzden yapmaz. Satış için yapılan işlem de pek azdır ve balıkçı kooperatiflerinde yalnızca türlerde (kefal, lüfer, barbunya, uskumru, istavrit v.s. gibi) ayırmaktan ileri gitmez. Bu yüzden standard yapma ve uygulama faaliyeti akla bile gelmez.

IV — Küçük sanat Kooperatifleri :

Bugün küçük sanat kooperatiflerinin çalışmadığı bir gerçekdir. Bazı nedenler yüzünden savaş yıllarda kurulan ve sayıları artan bu tip kooperatifler, o nedenlerin kalkması ile geyesiz kalmışlardır. Bugün yalnızca belki adları kalan bu kooperatiflerden standard konusunda bir çalışma ummak safalık olur. Savaş yıllarda çeşitli dokumalar için yersel standardlar yapılmış, ayrıca memleketi kapsayan çalışmalar da yapılmıştır. O yıllarda kaputbazi, İpekli kumaş murakabe tütükleri uygulanmakta bulunuyordu. Sonradan deri - gön ve

kösele ile ayakkabı murakabe tütükleri de uygulanmağa başlamıştı. TSE tarafından yapılan ve mecburi kilinması için Sanayi Bakanlığının gönderilen «Eldokus» Türk Hali Standardı mecburi kilinamamıştır.

V — Okul Kooperatifleri :

Bir birlikten yoksun bu kooperatiflerimiz de standard konusunda bir varlık olmaktan uzaktır.

VI — Yapı Kooperatifleri :

Yapı Kooperatiflerimiz mevcut İmar Kanunu uymak ve ortaklarının malî güçlerine uygun bina planları hazırlamaktan ileri bir standard düşünmüştür. TSE nin İmar ve İskân Bakanlığı ile birlikte yürütmekte olduğu çalışmalar bu konuda bu tip kooperatiflerimiz için faydalı olabilecektir.

Sonuç :

Standardların yapılması ve uygulanmasında kooperatiflerin rolü büyüktür. Özellikle uygulama sahnesındaki faaliyetleri, uygulamayı kontrol görevi ile yükümlü hükümet için faydalı olacaktır. İhraç sırasında Ticaret Bakanlığının yapılan kontrol görevi iç pazarda kooperatiflerce yürütülebilir. Kooperatiflerimizin, pazarlamanın önemli unsuru olan standardlara önem vermeleri gerektigine inanıyoruz.

SUMMARY OF CONTENTS

TURKEY CELEBRATED THE FREEDOM AND
CONSTITUTION HOLIDAY p. 1

STANDARD extends its sincere congratulations to its readers for the Freedom and Constitution Holiday celebrated on the 27th of May.

WELL REGULATED CONTROL IS NECESSARY FOR
SUCCESS p. 3

One of the topics which was discussed at length at the general council meeting was the necessity of a system of control of products for which standards had been set up.

The present number of standards will soon reach hundreds as planned and expected by the government. The requests of both the Government and the private sector for new standards are being taken up as far as the financial status of the Institute allows. Almost all of the standards prepared are being declared obligatory by the Council of Ministers a fact which pleasurable justify the existence of TSE.

However, when the market is filled with products produced against the stipulations of the standard made obligatory for that product, not only the population will lose faith in standards but the principle of standardization will be damaged. Therefore, the control of standards must be systemized and regulated as early as possible.

At the moment the control of compulsory standards are made by special organizations of the ministries concerned. However, inadequacy of personnel and finances leaves a lot to be desired as regards the control of standards.

The control system needs to be revised and the assistance of semi governmental institutions as well as private enterprises must be secured.

It is time to find the means of setting up of an effective control system.

PRECOOLING METHODS APPLIED FOR FRUITS
AND VEGETABLES p. 4-5

Fresh fruits and vegetables and other fast perishing agricultural products are subjected to precooling immediately after harvesting.

As products are mature, soft and ready to pass to the stage of perishing during the period following harvesting, transportation of these products to markets far and near creates dangers unless they are precooled. Precooling is also important in canning and frozen food industries.

It is natural that the precooling method to be applied for each kind of fruit or vegetable differs and research must be carried out to determine the methods to be applied for each group of product.

Usually perishable products are transported to markets under precooling systems in frigofiric cars, trucks or ships.

To-day 4 methods of precooling are applied:

1. Air cooling
2. Hydro-cooling
3. Vacuum cooling
4. Contact Icing

The article proceeds to describe the above methods.

TECHNICAL ASSISTANCE TO BE RECEIVED FROM
ABROAD IS BEING PLANNED UNDER THE
GUIDANCE OF THE FIVE YEAR PLAN p. 6

Up to this date various technical assistance aids have been received from such international organizations as AID, OECD, CENTO, UNFAO etc. However it is difficult to say that such aids have been fully adequate. For this reason the Ministry of Finance requested this subject to be restudied in order to get full benefit out of technical assistance programs.

In the Five Year Plan, which constitutes the backbone of Turkey's development, it is easy to see that many target achievements depend on technique. It is therefore necessary to plan and regulate the activities and measures pertaining to the obtaining of technical assistance in a manner as free from errors and oversights as possible, so that there will be no question of not getting the best out of technical assistance offered.

Consequently it would be reasonable to allow the authorities and departments to use technical assistance to select themselves the experts to be invited and materials and equipment required.

Technical assistance should be considered as an overall assistance to Turkey not making a distinction between the private and government sectors.

Furthermore, those receiving technical assistance must do whatever befalls them in order to get full benefit.

For instance, all data that foreign experts may require must be translated into his language long before his arrival and Turkish consultants must be assigned to accompany the experts during their stay in Turkey upon their arrival.

Trips must be arranged for experts to the regions where the technical assistance will be used, so that they may meet and talk with the concerned.

Time of arrival of experts and equipment should be planned in advance in order to prevent waste of time.

The experts must be asked to bring with them documentary films to get their ideas across more easily.

The above points are mentioned as a help in planning the technical assistance to be received from abroad.

Mr. SLAVOLJUB VITOROVIC p. 7

Mr. S. Vitorovic, Director of the Yugoslav Institution for Standardization, was born in 1913 at Kraljevo (Serbia). After

he graduated from Mechanical Engineering Faculty in Beograd he joined the Vistad Metal Works at Vajevo where he worked from 1939 to 1947 in the capacity of a plant engineer, workshop chief, production manager, chief engineer and director. From 1947 to 1948 he was with the «Ivo Lola Ribar», a heavy machine tools factory at Zelenik near Beograd as design engineer, chief engineer and assembly manager.

Later on, Mr. Vitorovic concentrated his activity to standardization work at first at the Federal Heavy Industry Ministry and the Federal Mechanical Industry Council in Beograd as head of the Standards Bureau. He spent nearly the whole 1952 in the USA in charge of supplies for his country. From the end of 1952 he was nominated president of the Federal Commission for Standardization. After a reorganization took place he was nominated director of the Yugoslav Institution for Standardization the post he holds nowadays.

The first Yugoslav standards (JUS) has been issued in 1952. Under Mr. Vitorovic's guidance and due to his and his staff's persistent activity, within a period of ten years, over 3.000 Yugoslav standards have been published. He made great efforts in order to supply as much as possible the fast growing Yugoslav industries after the war with standards as an important means of increasing the productivity. Mr. Vitorovic is a member of ISO Council for a three-year period ending 1963.

Dr. AKE T. VRETHEM

p. 7

Dr. Ake T. Vrethem, born in 1912, graduated from the Royal Institute of Technology, Stockholm, in 1934. His first position as engineer was with the State Power Board, where he was promoted to Chief Engineer in 1944. He remained with the Power Board until 1948. In these years he took an active part in standardization as Chairman of a number of Committees dealing with electrotechnical subjects and as Swedish delegate to IEC-meetings.

In 1949 Dr. Vrethem was appointed President of ASEA, after having been personal assistant to his predecessor for one year. ASEA is the biggest industrial enterprise in Sweden and its products and installations are found all over the world.

Dr. Vrethem resigned as President in 1961 and became the Chief Executive Director of the ASEA Group. He is a Member of the Executive Committee of the Federation of Swedish Industries since 1953 and of the General Export Association of Sweden since 1954. He is the Vice President of the Swedish Electrical Manufacturers Association since 1955 and Council Member of the International Chambers of Commerce since 1957. He was Swedish delegate to the International Atomic Power Conference in Geneva 1958 and received his Honorary Doctor's degree at the Chalmers Institute of Technology, Gothenburg, in 1960.

Dr. Vrethem is a Fellow of the Swedish Academy of Engineering Sciences and Commander of the Vasa Order.

The Swedish Government has appointed Dr. Vrethem President of the Swedish Standards Association for the years 1963-1965.

PRIME MINISTER INONU'S SPEECH

p. 8

The Prime Minister Inönü spoke at the General Council of the Union of Chambers. In his speech the Prime Minister, stressed the importance of Turkey's development and the functions and duties that befell the private sector in this respect.

The Prime Minister pointed out the necessity of increasing our foreign trade and the need for finding new products for exports, which will mainly be industrial products, along with our traditional export products.

The Prime Minister advised the businessmen to be careful about paying their debts on time, to observe stipula-

tions as regards to time of delivery and to export products with high and uniform quality.

TSE feels a great pleasure at these words which summarize the basic rules of honest business. Because it is true that unless our products are standardized a well regulated trade business cannot flourish.

TSE feels obliged to express its thanks to the Prime Minister who backs up the activities of TSE in such a clear manner.

THE WINE CONGRESS

p. 9

Turkey is one of the most prominent wine producing countries with its perfect climate in which the best and most delicious grapes grow in abundance.

The prizes Turkish wines win abroad at international exhibitions is a proof of this.

At a time when Turkey is endeavouring to improve its economic situation such a valuable product could not be overlooked. Therefore, the Wine Congress arranged by the Union of Chambers was both timely and necessary.

The Minister of Customs and Monopolies in his opening speech pointed out the necessity of increasing Turkey's production, raising the level of quality and promoting and developing exports.

The three day congress which worked in four committees, namely Production, Marketing, Vineyard and Procedure, discussed various problems under the light of these words.

The Vineyard Committee stressed the necessity of improving the growing methods and selecting the suitable varieties for wine making.

The Production Committee pointed out the fact that production could not be increased unless exports were increased. The Committee also pointed out that to increase exports the quality of the wine produced had to be improved and the required facilities for this purpose could be acquired through forming cooperatives.

The Marketing Committee also stressed the importance of increasing exports and recommended simplification of formalities and facilitating granting of loans.

The Procedure Committee proposed passing of a new law to regulate the wine business and recommended the establishment of an institute for this purpose.

PREPARATION FOR THE MEMBERSHIP TO THE INTERNATIONAL OLIVE OIL COUNCIL

p. 11

The prospects for Turkish olive oil to become an important export product appear to be excellent. The high prices received for this year's exports acted as an incentive for growers and producers to increase production and exports.

At the same time it became apparent that Turkey must become a member of the International Olive Oil Council in order to protect Turkish interests, since Turkey intends to take a continuous part in the future olive oil trade of the world.

A meeting was held on this matter with the participation of the representatives of the Ministries of Foreign Affairs, Commerce, Agriculture, and Finance and the Turkish Standards Institute on May 9, 1963.

It was unanimously agreed in principle that Turkey should join the Council and it was noted with pleasure that the Turkish Standards for olive oil had already settled the problem of adapting our production of olive oil with the standards set up by the Council.

RATIONALIZATION AND STANDARDIZATION IN
CONSTRUCTION OF SOCIAL HOUSES

p. 11

Dr. Tribbel whom the Ministry of Construction invited to work in the said Ministry's Social Housing Construction and Building Laboratory, gave a conference on «Rationalization and Standardization of Buildings» on 14th May 1963 at the Conference Room of the Ministry.

Dr. Tribbel first made a comparison between normal and precast constructions then proceeded to explain the rational measures which must be taken with respect to form, material and labor of traditional construction methods which will ensure a saving at the rate of 25 percent and recommended that standard types should be used in the design of kitchens and bathrooms of social houses.

Dr. Tribbel paid a courtesy visit to the Turkish Standards Institute on the same day and expressed his pleasure at the information furnished to him by Mr. Faruk Sünter about the organization and the activities of the Institute.

WHAT KIND OF CONTROL?

p. 12—13

The Development Plan envisages a wide range of standardization activities in all economic sectors. These activities may be listed as follows :

- a. To adjust standardization to the economic policy
- b. To set up priorities in standardization
- c. To establish the relation between standard and quality
- d. To establish the media in which standards can be enforced
- e. To train standardization personnel
- f. To encourage standardization
- g. To proceed standardization in new fields
- h. To expedite standardization in fields in which such activities have already been commenced.
- i. To revise or modify standards where required
- j. To promote standards
- k. To take measures against those who do not comply with standards.
- l. To control the enforcement of standards.

The above list shows that in spite of being different activities they are all interconnected and therefore need a systemized coordination.

Unless an effective system of control is set up, fullest benefit cannot be obtained from standardization. Such a system is based mostly on the cooperation between technical and administrative bodies. It is a very important problem to decide whether to have the control system tied to a single authority or to the coordination between several authorities with various functions.

In view of the expected reform in the administrative sector the answer to the above problem will be clarified better in a very near future.

Another point which must be considered is whether the control will depend on persons or organizations.

Finally, it must also be decided whether the control system to be established should be independent.

THE NEW OLIVE OIL STANDARD

p. 14-15

By the acceptance of the Olive Oil Standard by the latest Technical Committee of TSE one of Turkey's most valuable export products has been standardized.

As this year an excellent opportunity appeared for exporting olive oil from Turkey the new standard has been most timely.

The new standard has been prepared jointly by the Chemistry Preparatory Group and Olive Oil Technical Committee benefiting from foreign literature on the subject. However, the main points taken into consideration have been Turkey's conditions and the requirements of foreign buyers,

The views and opinions of the Ministries of Industry, Agriculture, Health and Social Assistance and Commerce as well as the Faculty of Agriculture of the Ankara University, Olive Institute of the Aegean University, Union of Chambers, Ankara, Istanbul and Izmir Chambers of Industry and private companies dealing with olives and olive oil were also obtained.

At the same time, the provisions of the new International Olive Oil Agreement were kept in view to have the Turkish Standard comply with the international standard for edible olive oil.

The article proceeds to give technical details on the standard.

MEETING OF TSE'S GENERAL COUNCIL

p. 16

General Council of TSE met on the 23rd of May 1963, with the participation of 43 members.

At the meeting the activity and financial reports of the Board and the working program for the new year were read and approved by the general council.

The members expressed their pleasure at the activities of the Institute but recommended that in future more help should be obtained from the private sector. Another point on which the members were most emphatic was the necessity of enforcing and controlling the new standards.

It was finally agreed that since the Five Year Development Plan assigned many duties to the Institute which is at the moment working on 295 different subjects, and since the modest budget of the Institute would not be adequate to complete all these works satisfactorily, the minor contributions which make up the budget should be increased to meet the requirements.

The President of the Board, Mr. Faruk Sünter, explained that as the number of standards increased, control of these by the Government became more difficult and that private sector also should undertake the control of standards through such institutions as Chambers of Commerce, Chambers of Commodity Exchanges, Chambers of Industry, Exporters Unions and Syndicates of Employers. He also pointed out that the views of the Standards Institute in regard to this were being conveyed to the ministries concerned as occasions warranted and that TSE was working in cooperation with the Union of Chambers in this respect.

After elections proposals and recommendations of the members were heard.

MEETING OF TSE TECHNICAL COUNCIL

p. 21

TSE's Technical Council which met on 18th May 1963 studied the draft standards for olive oil, wood parqué; vacuum cleaners and accepted them as Turkish standards after a few necessary corrections.

NUMBER OF LAYERS OF CEMENT BAGS ARE
BEING DETERMINED

p. 21

Upon application of cement producers after the enforcement of Turkish Cement Standards, TSE arranged a meeting to determine the number of layers of cement bags.

Comments received from the concerned in this respect shall also be taken into consideration by the committee working on this subject.

ELECTIONS AT ISO

p. 24

The memberships of France, Italy, U.S. and Yugoslavia at the ISO Council will expire at the end of December 1963. The candidates for these vacancies will be nominated by member countries by August 1st, 1963.

ROME MEETING OF ISO/TC 77

p. 24

Turkish representatives who participated in the meetings held in Rome of Asbestos Cement Technical Committee between 6 and 10 May 1963 returned to Turkey.

75 delegates from 26 countries participated in the meeting where the following were discussed :

1. Draft recommendation No. 125 dated Sept. 1962 on the Technical Coordination of asbestos cement plates.
2. Draft recommendation No. 126 dated Sept. 1962 on the Sampling and Control of Asbestos Cement products.
3. Report No. 12 dated Jan. 1963 Fire Resistance Insulation of Asbestos Cement Plates and,
4. Report No. 12 dated March 1963 on Asbestos Cement Pipes and pipe connections.

NEW ISO RECOMMENDATION

p. 24

Draft Recommendation No. 157 on Ball and Roller Bearings has been accepted as an ISO recommendation unanimously by the ISO Council. The number of the new recommendation will be ISO/R 300/1—1963.

PARIS MEETING OF ISO/TC—6

Technical Committee No. 6 for 'paper' held a meeting in Paris in April under the Chairmanship of M. Duval of AFNOR.

30 delegates from Belgium, Canada, Finland, France, Germany, Hungary, Italy, Holland, Poland, Portugal, Sweden, England; the U.S.A.; Russia and Yugoslavia participated in the meeting where the activity reports of committee were read and studied.

Two drafts pertaining to paper were also accepted at

the meeting. Agreement in principle has also been reached in relation to thickness of paper and Cobb Test.

NEW DEPUTY PRESIDENT OF THE COLUMBIA INSTITUTE

p. 24

When President of the Institute, Prof. Alfredo Novarro Seriano left for the States for two years to do research work Prof. Fernando Mejia Valenzuela replaced him as deputy president.

PUBLICATIONS OF THE U.S. NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

p. 25

A list of publications on Electricity and Electronics, Optics and Metrology, Heat and Power, Atomic and Radiation Physics, Chemistry, Mechanics, Organic and Fibrous Materials, Metallurgy, Building Technology and Applied Mathematics is given in due order.

STANDARDIZATION AND COOPERATIVES

p. 27-28

Existence of cooperatives is proof of an economically well developed country. Cooperatives are the outcome of cooperation between persons who have reached a certain level of culture. The lack of cooperatives in the Eastern part of Turkey supports this idea to a certain extent.

In economically developed societies where due importance is attached to cooperatives the role of standards is also important. As regards standards cooperatives perform two functions : preparatory and practical.

Sales cooperatives in Turkey receive the products of its members to prepare them for the market. The products of different members usually possess different characteristics. It is evident that standards must be enforced during receipt of products as well as during preparation and packing of same for sale.

Since standards for raw materials have not been set up yet in Turkey, there appear much to be done in this respect.

The activities of cooperatives during the phase of enforcement of standards will help out with the control that has to be done by the Government and the controls carried out by the Ministry of Commerce at the time of exportation can be carried out by the cooperatives in the domestic markets.

ELMA Standard Tasarısı

0 — KONU, TARİF, KAPSAM :

- 0.1 — **KONU** : Bu standard müstehlike ve sanayie taze olarak arzolunacak sofralık elmaların tarifine, sınıflandırma ve özelliklerine, piyasaya arz şartlarına ve muayenelerine dairdir.
- 0.2 — **TARİF** : Bu standarda elma adı ile anılan meyveler Malus communis Lam. (Pyrus malus L.) türune dahil sofralık elmalardan ibarettir.
- 0.3 — **KAPSAM** : Konserve haline getirilmiş veya kurutmuş elmalar bu standardın dışındadır.

1 — SINIFLANDIRMA, ÖZELLİKLER :

Elmalar çeşitlerine, özelliklerine ve boylarına göre, sınıflandırılırlar.

- 1.1 — **ÇEŞİTLER** : Başlıca sofralık elma çeşitleri aşağıda gösterilmiştir.
- 1.1.1 — Amasya
1.1.2 — Demir
1.1.3 — Golden Delicious
1.1.4 — Huryemez
1.1.5 — Jonathan
1.1.6 — Red Delicious
1.1.7 — Rome Beauty
1.1.8 — Starking Delicious
1.1.9 — Diğer çeşitler kendi adları ile ve orijinleri belirtilek piyasaya arzolunurlar.

- 1.2 — **KALİTELERE AYIRMA**: Minimum şartlar: Elmalar elle toplanmış bütün, sağlam, temiz, yabancı madde ve ilâç artıklarından, anomalor dış nemden, yabancı koku ve taddan arı olmalıdır.
Meyve özellikleri dikkate alınarak elmalar üç kalite sınıfına ayrırlar.

- 1.2.1 — **Ekstra**: Bu sınıfa giren meyveler en üstün özellikte ve özürsüz olmalıdır; şekil, irilik ve renk bakımından yettiği bölgeye göre çeşidin özelliklerini taşımalı, meyve sapi zedelenmemiş olmalı ve meyveler olgunluk bakımından en iyi durumda bulunmalıdır.

- 1.2.2 — **I. Sınıf**: Bu sınıfa giren meyveler iyi kalitede olmalı ve yetiği bölgeye göre çeşidin özelliklerini taşımalıdır; şekil, gelişme, ve renk bakımından hafif kusurlu ve sapi zedelenmiş (Şekil 1) meyvelere müsaade edilir.

Meyve eti sağlam olmalıdır. Kabukda meyvenin umumi görünüşüne ve muhafaza kabiliyetine zarar vermeyecek derecede hafif kusurlara aşağıdaki limitlerASMAMAK ve her meyvede bunlardan ancak bir tanesi bulunmak şartıyla müsaade edilir:

- Uzunluğuna boyu 2 cm yi geçmeyen kabuk kusuru (Şekil 2);
- Toplamı 1/4 cm²yi geçmeyen kabuk benekleri (Şekil 3);
- Kabukda toplamı 1 cm²yi geçmeyen diğer kabuk kusurları olan meyveler.

- 1.2.3 — **II. Sınıf** : Bu sınıfa daha üst sınıflara sokulmayan ve fakat piyasaya arzedilebilecek özellikte ve minimum şartlara uygun meyveler girerler. Bunlarda meyvenin genel görünüşünü bozmayan şekil, gelişme ve renk kusurları bulunabilir. Meyve kabuğu zedelenmemiş olmak şartıyla sap kopmuş olabilir. Kabukda aşağıdaki sınırlar içerisinde kalmak şartıyla bazı kusurlara müsaade edilir.
- Uzunluğuna boyu 4 cm'yi geçmeyen kabuk kusuru (Şekil 4);

— Kabukda toplamı 2.5 cm²yi geçmeyen diğer kusurlar (Şekil 5); maksimum 1 cm²lik kabuk benekleri (Şekil 6) bu miktrada dahildir.

- 1.3 — **BOYLARA AYIRMA** : Elmalar sap ve çiçek çukurlarını birleştiren eksene dikey olan en geniş kısımların çapına göre boylara ayrırlar.
- 1.3.1 — Ekstra sınıf elmalar için boylara ayırma mecburidir. Ve bir ambalaj içerisinde bulunan meyveler arasındaki çap farkı 5 mm'yi geçemez.
- 1.3.2 — I. ve II. Sınıf elmaları mutazam sıralar ve katlar halinde istif yapıldığı takdirde her ambalajda bulunan meyveler arasındaki çap farkı 5 mm'den fazla olamaz.
- 1.3.3 — Yalnız I. ve II. Sınıf elmalarında ambalajlara dökme istif yapıldığı takdirde: I. Sınıf elmalar için her ambalajdaki meyveler arasında çap farkı maksimum 10 mm'dır. II. Sınıf elmalarında bu bakımdan bir kayıt olmamakla beraber her ambalajdaki meyvelerin irilik bakımından oldukça mütecanis olması istenir.
- 1.3.4 — Ekstra, I. Sınıf ve II. Sınıf elmalar için tanımlanın minimum çaplar tablo I de gösterilmiştir.

TABLO : 1

Muhtelif sınıftaki elmalar için minimum çaplar

	Ekstra	I. Sınıf	II. Sınıf
İri meyveli çeşitler	65 mm	60 mm	55 mm
Diger «	60 mm	55 mm	50 mm

- 1.4 — **OLGUNLUK** : Elmalar ağaç olumunda (1) hasat edilmelidirler. Uzak mesafelere sevkedilecek veya depolarda saklanacak meyvelerin pazarın arzu ettiği bir ticari olgunluk derecesine varmış bulunması läzimdir.

1.5 — ÖZÜRLER :

- 1.5.1 — **Ağır özürlər** : Ezik, yara, kabuk yırtığı, aşırı derecede benek, böcek veya mantar tahribatı ve pörsüme ağır özürdür.
- 1.5.2 — Hafif şekil bozukluğu, noksan gelişme, benek, ete geçmeyen bere, hafif güneş yanığı, hafif ilâç yanığı, kapanmış dal yarası, küçük leke halinde kûf, ufak ve kapanmış böcek yarası, sap veya çiçek çukurunda pas, zedelenmiş veya kırılmış sap (Şekil 1) hafif özürdür. Her meyvede I. sınıf için bu özürlərdən ancak bir tanesi bulunabilir.

1.6 — TOLERANSLAR :

- 1.6.1 — Ağır özürlü meyveler için tolerans tanılmamıştır. Yalnız, göze çarpmayacak kadar ufak olmaları dolayısıyla tasrif esnasında ayrılamamış bulunan böcek veya mantar tahribatını haiz meyvelere bütün sınıflar için adet veya ağırlık itibarıyle maksimum % 2 oranında bir tolerans tanımlanmıştır.
- 1.6.2 — Hafif özürlü meyveler için adet veya ağırlık itibarıyle I. Sınıfda % 10, II. Sınıfta ise % 15 nisbetinde tolerans tanımlanmıştır.

1.6.3 — KALİTE TOLERANSLARI :

- **Ekstra Sınıf** : Bu sınıfın kalite şartlarına uymayan fakat bir altındaki sınıfa veya, istisnai hallerde,

(1) Meyvenin depolama esnasında normal tad ve aromasını alabilecek olgunluk devresine gelmiş bulunan ve ağıtan kopalı turken kolaylıkla daldan ayrılan elmalar «Ağaç Olumu» na gelmiştir.

bunun tolerans hududu içerisinde giren meyveler için adet veya ağırlık itibariyle % 5 oranında tolerans tanınmıştır.

— **I. Sınıf:** Bu sınıfın kalite şartlarına uymayan fakat bir altındaki sınıfa veya, istisnai hallerde, bunun tolerans hududu içerisinde giren meyveler için adet veya ağırlık itibariyle % 10 oranında tolerans tanınmıştır.

— **II. Sınıf:** Göze çarpar derecede küflü, ezik ve yaralı meyveler hariç olmak kaydı ile adet veya ağırlık itibariyle % 10 oranında bu sınıfın şartlarına uymayan meyveye tolerans tanınmıştır.

1.6.4 — **Boy toleransları :** Bütün sınıflarda bir üst veya bir alt boydan adet veya ağırlık itibarıyle maksimum % 10 nisbetinde meyvenin bulunmasına müsaade edilmiştir.

1.6.5 — **Toleransların ToplAMI:** Kalite ve boy toleransları birlikte hesaplanmak şartıyla toleransların toplam ekstra sınıf için % 10'u, I. ve II. Sınıflar için ise % 15'i geçemez.

2 — PIYASAYA ARZ :

Piyasaya arzedilecek elmalar ambalaj ve istif bakımından aşağıda gösterildiği şekilde hazırlanır.

2.1 — **AMBALAJ :** Ambalaj tahta, mukavva veya diğer uygun materyalden yapılabilir.

2.1.1 — Ambalajların en ve boyu 80×120 veya 100×120 santimetrelük paletlere istif için uygun gelecek eb'ad'a seçilmelidir.

2.1.2 — Sandıkların imalinde kullanılacak tahtalar temiz, kuru, arda sağlanmamış, kokusuz ve çürük olmalı ve tahta parçaları üzerindeki düşmeyecek budak çapı tahta genişliğinin $1/3$ ünү geçmemelidir.

2.2 — **KÂĞITLAMA :** Ambalajda kuulanılacak kâğıtların yeri ve sihhate zararı olmaması lâzımdır.

2.2.1 — Ekstra meyvelerin teker teker kâğıtlanması zaruridir; I. ve II. sınıfda ise bu zaruret olmayıp sandıkların iç yüzünün kâğıtlanması kâfidir.

2.2.2 — Ekstra sınıf meyvelerin sarılması kullanılabilecek kâğıtların ince (Maksimum 21 gr m^2), meyvenin normal dış nemî ile yırtılmayacak mukavemetle olması ve mevvêvi tamamîyle sarması lâzımdır. Bu kâğıtların üzerine reklâm mahiyetinde tabettirilecek yazı ve resimlerde kullanılacak boya meyveleri lekelemeyecek evsafa olmalı ve baskılı yüz dışa gelmeli yanı meyveye temas etmemelidir.

2.3 — İSTİF :

2.3.1 — Ekstra meyveler için muntazam istif zaruridir. I. ve II. Sınıf meyvelerde ambalajlara dökme istif de yapılabilir.

2.3.2 — Meyveler ambalajda boşluk kalmayacak ve sıkışarak ezilmeyecek sıkılıkta ve dıagonal olarak istif edilirler.

2.3.3 — Her ambalajda ancak orijini, çeşidi ve kalite sınıfı aynı olan ve benzer olgunluktaki meyveler bulunur. Ekstra sınıfda her ambalaj içindeki meyveler irilik ve renk bakımından da bir örnek olmalıdır.

2.4 — **İŞARETLEME :** Elma ambalajlarının başlıklarında meyvenin tür (1), çeşit sınıf, boy (veya sayı) (2) ve menşei ile kontrol damgası (3), parti numarası ve Türk mîali olduğunu gösterir ibare, ihracatçı ve ambaskılı kâğıt şeklinde olabilir. İhraç mallarında bu bilgi mûrekkeple sablon, sıcak pres veya matbaa baskılı kâğıt şeklinde olabilir. İhraç mallarında bu bilgi yabancı dile yazılabilir. Bu bilgilere ilâveten reklâm maksadıyla başka malumat da verilebilir.

3 — MUAYENELER :

Muayeneler her parti içerisinde rastgele ve 5 ünite den aşağı olmamak üzere % 3 oranına kadar alınacak ambalajlar üzerinde yapılır. Muayenede ünite ambalajdır. Üniteler üzerinde varılacak netice bütün partiye tesmil olunur.

3.1 — **AMBALAJ VE AMBALAJ MALZEMESİNİN MUAYENESİ :** Muayene ambalaj ve ambalaj malzemesinin boyları, vasıfları ve mukavemeti üzerindeki marka ve işaretler gözle tetkik edilerek ve gerekirse ölçüleriek yapılr. Uygun olmayan ambalajların nisbeti % 10 dan az ise ve uygunluk meyvenin yükleme ve naklinde büyük bir güçlüğe sebeb olmayacağı olumaksa nazari itibara alınmaz.

3.2 — MEYVELERİN MUAYENESİ :

3.2.1 — Meyvelerin çeşit, sınıf, boy veya adet, istif ve özüler muayenesi bakılarak, koklanarak ve gerekirse meyveler ölçüleriek, kesilerek ve tadılarak yapılr.

3.2.2 — **OLGUNLUK MUAYENESİ :** Meyvelerin olgunluk bakımından muayenesi çeşidin özelliği, gideceği yerin uzaklığı ve yol süresi, nakil vasıtasi ve hava şartları da nazari itibara alınarak yapılr. Meyveler dikkatle ve el ile toplanmış olmalı ve pazara yetiştiği zaman «Yeme olumu» (4) nu alacak olgunluk derecesinde bulunmalıdır.

4 — MÜTEFERRİK HÜKÜMLER :

4.1 — Elmalar ve bunları muhtevi ambalajlar işleme yerlerinde, depolarda ve nakil vasıtalarında fena koku nesreden veya bunları kirleten maddelerle bir arada bulundurulamazlar.

4.2 — Elma meyvelerini havi ambalajların gemilere vîngle yükleme ve boşaltma işlerinde palet kullanılır.

5 — TÜRK STANDARDLARININ TATBİKİ HAKKINDAKI NİZAMNAME HÜKÜMLERİ GEREĞİNCE YAPILACAK KONTROL ESASLARI :

5.1 — İlginin vereceği beyanname üzerine muayene numara 3 de gösterildiği tarza yapılr.

5.2 — Muayene neticesine itiraz edilmesi halinde ihtilâflı ambalaj veya ambalajlar taraflarca mühürlenir ve nümunenin standarda aykırı olup olmadığı en geç 24 saat içerisinde toplanacak yetkili heyet tarafından derhal karara bağlanır.

5.3 — Standardın diğer hükümlerine uyulup da yalnız toleransların bir misline kadar aşılmazı hali standarda aykırılık sayılmasının bu halde parti reddedilir. Toleransların bir mislinden fazla aşılmazı standarda aykırılık sayılır.

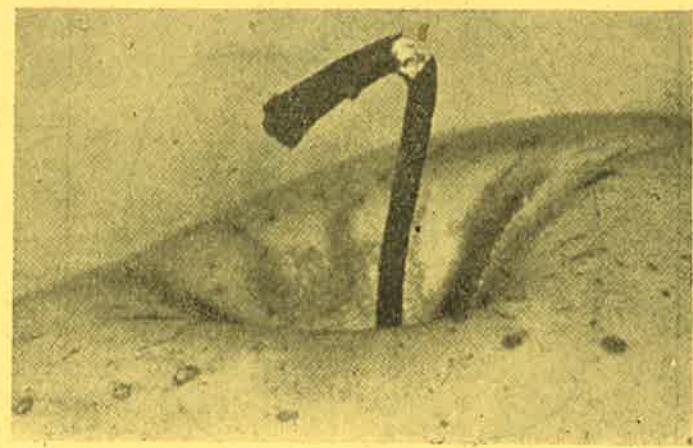
5.4 — Muayene neticesinde verilecek kontrol belgesinin süresi maksimum 48 saatır.

5.5 — Resmi Devlet Teşekkürüleri veya bunlarla müsteriken yapılacağ deneme ihracatı bu standard hükümleri dişinda tutulur ve bu husus ambalajlar üzerinde belirtilir.

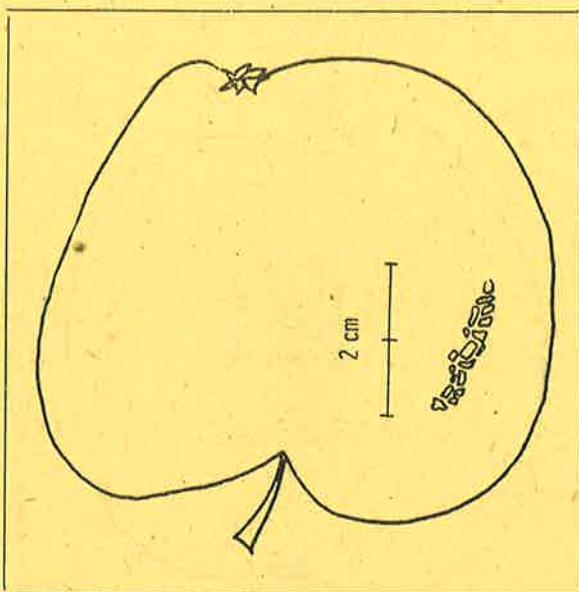
(1) Meyveler dışardan görünlürse yazılmayabilir.
(2) Dökme ambalajda buna lüzum yoktur.

(3) 15 kg. dan büyük ambalajlar içindir. Kâğıt etiket kullanılırsa 40 cm^2 den ufak olamaz.

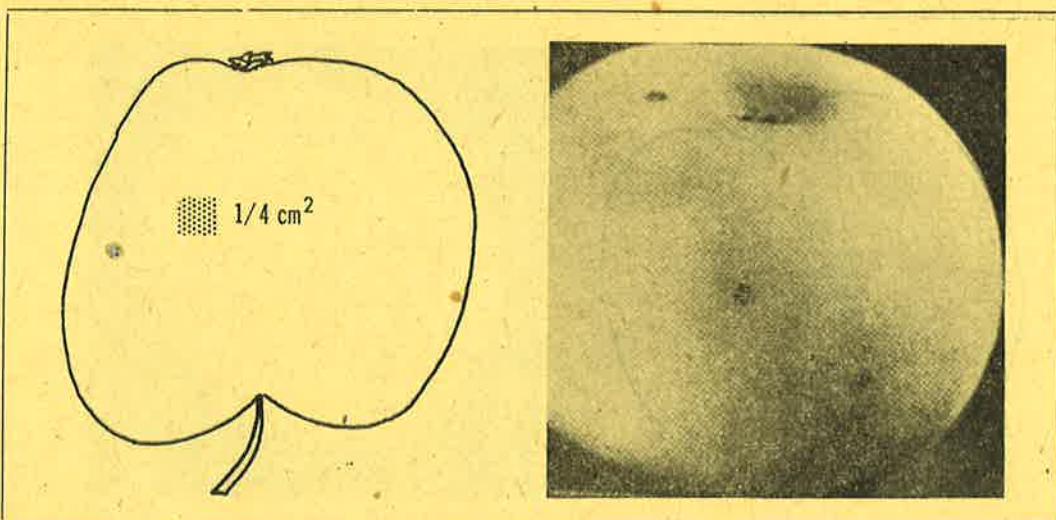
(4) Yeme Olumu: Meyvenin çeşide has olan tad ve aromasını tam olarak almışıdır.

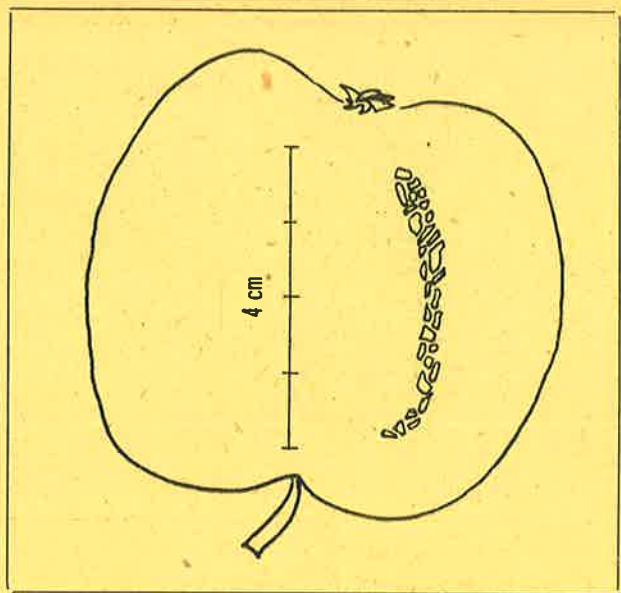
Şekil : 1
Sarı zedelenmiş meyve

Şekil : 2
Uzunluğuna boyu 2 cm.'yi geçmeyen kabuk kusuru

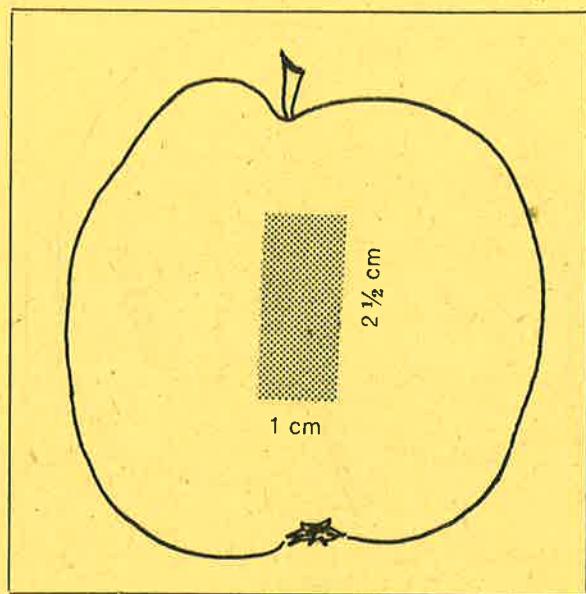

Şekil : 3
Toplamı $1/4 \text{ Cm}^2$ yi geçmeyen kabuk benekleri

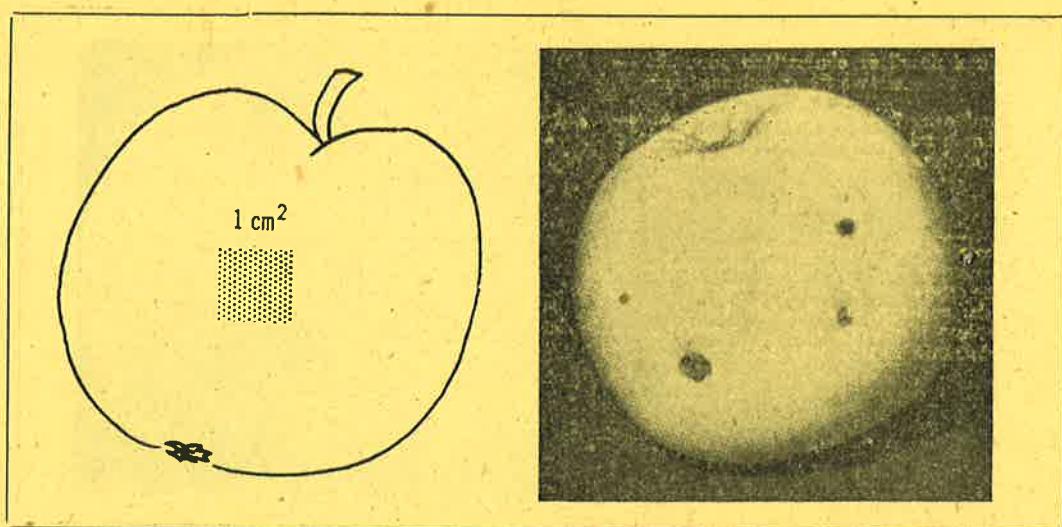
Sekil : 4

Uzunluğuna boyu 4 Cm.'yi geçmeyen kabuk kusuru

Sekil : 5

Kabukta toplamı 2 Cm² yi geçmeyen diğer kusurlar

Sekil : 6

Toplamı 1 Cm² yi geçmeyen kabuk benekleri